

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: ekonomia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet w Białymstoku

Data przeprowadzenia wizytacji: 28-29.10.2023 r.

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	5
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	25
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	34
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	37
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	40
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	43
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	45
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	48
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	49
5. Załączniki:	57
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	57
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	57
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	57
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	57
Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych	57
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	57
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	57
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego	57

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Wiesław Ciechomski, członek PKA

członkowie:

1. dr Agnieszka Jakubowska – członek PKA
2. prof. dr hab. Magdalena Osińska – ekspert PKA
3. Jakub Szczepkowski – ekspert PKA
4. Joanna Maruszczak – ekspert PKA
5. Hanna Chrobak-Marszał – sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku ekonomia prowadzonego na Uniwersytecie w Białymstoku została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały nr 580/2023 Prezydium PKA z dnia 13 lipca 2023 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2023/2024.

Zgodnie z obowiązującą procedurą ocena została przeprowadzona stacjonarnie. Poprzednia ocena programowa miała miejsce w 2017 roku. Uchwałą nr 3/2018 z 11 stycznia 2018 r. Prezydium PKA wydało dla tego kierunku ocenę pozytywną.

Spośród przyjętych przez Polską Komisję Akredytacyjną ośmiu kryteriów jakościowych oceny programowej, siedem: koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni; program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia; kadra prowadząca proces kształcenia; współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia; infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia, a także opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia, uzyskały ocenę „w pełni”. Kryterium umiędzynarodowienie procesu kształcenia otrzymało ocenę „zadowalającą”.

Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego PKA z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Przed wizytacją zespół oceniający PKA odbył spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. W trakcie wizytacji zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej przeprowadził wszystkie przewidziane w harmonogramie spotkania, jak też dokonał oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych oraz przeprowadził hospitację zajęć dydaktycznych. Podczas wizytacji odbyła się wizytacja bazy dydaktycznej. W czasie spotkania podsumowującego zespół oceniający przekazał Władzom Uczelni informacje dotyczące dalszych etapów postępowania oceniającego.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	ekonomia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	ekonomia i finanse – 100%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	120 godz. (4 tygodnie) / 4 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– analiza rynku i doradztwo inwestycyjne 1 – finanse i rachunkowość – ekonomia e-przedsiębiorstwa – przedsiębiorstwo w gospodarce regionu	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	503	187
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	1879 godz.	1110 godz.
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	90 ECTS	62 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	130-133 ECTS – w zależności od specjalizacji	130-133 ECTS – w zależności od specjalizacji
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	66 ECTS	66 ECTS

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Nazwa kierunku studiów	ekonomia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	ekonomia i finanse – 100%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 90 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	60 godz. (2 tygodnie) / 2 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– analiza rynku i doradztwo inwestycyjne 1 – finanse i rachunkowość – ekonomia e-przedsiębiorstwa – przedsiębiorstwo w gospodarce regionu	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	201	108
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	944 godz.	576 godz.
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	46,64 ECTS	33 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	51-53 ECTS – w zależności od specjalizacji	51-53 ECTS – w zależności od specjalizacji
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	41 ECTS	41 ECTS

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne z misją i strategią uczelni oraz polityką jakości. Kierunek ekonomia jest prowadzony od 1992 r. Aktualnie na Wydziale Ekonomii i Finansów oprócz kierunku ekonomia kształcenie studentów odbywa się na 2 innych kierunkach: międzynarodowe stosunki gospodarcze oraz kierunek ekonomiczno-prawny. Wydział Ekonomii i Finansów posiada uprawnienia przyznane przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów. Od roku 1991 - do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych oraz od 2002 r. - do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia (obecnie ekonomia i finanse). Ponadto uzyskał w 2022 r. kategorię naukową B+ w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Koncepcja kształcenia kierunku oparta jest na standardach systemu bolońskiego, wymaganiach Karty Erasmus+ oraz zapisach Polskiej Ramy Kwalifikacji. Wpisuje się ona prawidłowo w misję i cele zapisane w „Strategii Uniwersytetu w Białymstoku na lata 2022-2030”, która została przyjęta Uchwałą nr 3057 Senatu w dniu 29 czerwca 2022 r. Cele strategiczne Uczelni to: doskonała nauka, wysoka jakość kształcenia i efektywna współpraca z otoczeniem. W obszarze drugiego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

1. Stałe dostosowywanie kierunków kształcenia do wymogów najnowszych osiągnięć naukowych, potrzeb otoczenia i oczekiwań uczestników procesów kształcenia;
2. Prowadzenie kierunków kształcenia o profilu praktycznym w zależności od potrzeb rynku pracy;
3. Wdrażanie aktywizujących, innowacyjnych metod kształcenia;
4. Indywidualizacja ścieżki rozwoju studenta;
5. Prowadzenie studiów podyplomowych i innych form kształcenia;
6. Krzewienie kultury i postaw obywatelskich;
7. Popularyzacja wiedzy, kompetencji, kształcenia.

Warto również nadmienić, iż zespołowi oceniającemu udostępniono inny dokument o charakterze strategicznym, a mianowicie „Strategię Rozwoju Wydziału Ekonomii i Finansów do 2030”. Zestawiono w nim mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia rozwoju Wydziału w zakresie takich obszarów jak: nauka, dydaktyka, współpraca krajowa i zagraniczna. Następnie doprecyzowano cele strategiczne i operacyjne oraz sposób implementacji strategii.

Koncepcja i cele kształcenia prawidłowo mieszczą się w dyscyplinie ekonomia i finanse, do której oceniany kierunek został w 100% przyporządkowany zarówno na studiach I, jak i II stopnia. Ponadto koncepcja kształcenia prawidłowo koresponduje z realizowaną na Wydziale Ekonomii i Finansów działalnością naukową. Rezultaty realizowanych badań naukowych są wykorzystywane w programach zajęć poszczególnych modułów (np. w ramach modułów wybieralnych, tj. zajęć specjalizacyjnych, proseminariów i seminariów). Badania naukowe dotyczą takich zagadnień, jak finanse behawioralne, finanse zrównoważone, finanse niekonwencjonalne, finanse międzynarodowe, ekonomia innowacji, cyfryzacja gospodarki, e-gospodarka oparta na wiedzy, strategię e-biznesu, e-konsument, e-logistyka, e-samorząd, procesy globalizacyjne we współczesnej gospodarce, międzynarodowy transfer technologii, strategię przedsiębiorstw na rynkach globalnych, itp. Publikacje naukowe kadry akademickiej w okresie 2017-2023 realizującej kształcenie na kierunku obejmują 841 pozycji, w tym 63

monografie. Ponadto efekty swojej pracy naukowej pracownicy Wydziału Ekonomii i Finansów prezentują podczas licznych konferencji naukowych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Koncepcja i cele kształcenia są prawidłowo zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Zostały one określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, takimi jak kadra akademicka, studenci oraz członkowie Wydziałowej Rady Konsultacyjnej.

Koncepcja kształcenia uwzględnia nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Co prawda w okresie po pandemii nie przewidziano zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, ale nauczyciele akademicki realizujący zajęcia na kierunku są przygotowani do prowadzenia zajęć w formie zdalnej. Mają do dyspozycji odpowiednie narzędzia w postaci aplikacji MSTeams i platformy edukacyjnej EduPortal oraz przeszli szereg szkoleń przygotowujących do prowadzenia zajęć dydaktycznych w trybie e-learningowym.

Obowiązujące na kierunku efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. Spełniają one jednocześnie wymogi prawa wynikające z zapisów ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 226) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2218 z późn. zm.), odnosząc założone efekty kierunkowe do poszczególnych charakterystyk ogólnych (I stopnia) oraz szczegółowych (drugiego stopnia) przewidzianych dla kwalifikacji pełnej na poziomie 6 (I stopień) oraz 7 (II stopień) PRK.

Przyjęte kierunkowe efekty uczenia się dla studiów I stopnia obejmują 11 efektów w zakresie wiedzy, 11 efektów w zakresie umiejętności oraz 7 efektów w zakresie kompetencji społecznych. W przypadku studiów II stopnia jest to 11 efektów w zakresie wiedzy, 10 efektów w zakresie umiejętności oraz 8 efektów w zakresie kompetencji społecznych. Ich opis jest zgodny z zakresem prowadzonych w Uczelni badań naukowych w dyscyplinie, do której został przyporządkowany kierunek. Opis kierunkowych efektów uczenia się stanowi część programu studiów zatwierdzonego Uchwałą nr 3161 Senatu z dn. 22.02. 2023 r. w sprawie ustalenia, obowiązujących od roku akademickiego 2023/2024, programów studiów na kierunku ekonomia, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Założone kierunkowe efekty uczenia się na studiach I stopnia w zakresie wiedzy zakładają znajomość i zrozumienie (w zaawansowanym stopniu) kluczowych zagadnień i teorii z zakresu ekonomii i finansów, a także wybranych zagadnień z zakresu wiedzy o procesach zmian struktur i instytucji gospodarczych oraz ich elementów, o przyczynach, przebiegu, skali i konsekwencjach tych zmian zarówno w ujęciu historycznym, jak i międzynarodowym. Ponadto student studiów I stopnia nabywa umiejętności pozwalające wykorzystać posiadaną wiedzę z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse, analizować i interpretować przyczyny i przebieg konkretnych procesów i zjawisk ekonomicznych, w tym w ujęciu historycznym, demograficznym i geograficznym. Posiada on umiejętności obserwacji, rozumienia i analizowania zjawisk oraz procesów ekonomicznych do dokonywania oceny, krytycznej analizy, rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów przez dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi analizy ekonomicznej i finansowej. W zakresie kompetencji społecznych akcentowana jest gotowość studenta do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści ze względu na dynamikę procesów rynkowych i społecznych zachodzących w świecie w tym z zakresu polityki społecznej i gospodarczej, finansów i prawa, rozwiązywania konkretnych problemów poznawczych i praktycznych w oparciu o krytyczną ocenę posiadanej wiedzy, zgromadzonych informacji, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, wykazując postawę kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości w podejmowanej aktywności społeczno-

gospodarczej z uwzględnieniem ekonomiki przedsiębiorstw, organizacji i zarządzania oraz finansów przedsiębiorstw, a odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych poprzez przestrzeganie zasad etyki zawodowej, posługiwanie się systemami normatywnymi prawnym, moralnym, etycznym, w tym dbałości o dorobek i tradycje zawodu oraz odpowiednią organizację pracy i motywację.

Założone kierunkowe efekty uczenia się na studiach II stopnia w zakresie wiedzy zakładają w pogłębionym stopniu znajomość kluczowych zagadnień i teorii z zakresu ekonomii i finansów, specyfiki struktur i instytucji gospodarczych oraz zależności występujących między nimi, w tym w ujęciu międzynarodowym i systemowym, jak również pozyskanie wiedzy pozwalającej w stopniu pogłębionym poznać i zrozumieć metody i narzędzia oraz techniki pozyskiwania, analizy i prezentacji danych właściwych dyscyplinie naukowej ekonomia i finanse, a także modelowania struktur gospodarczych (w szczególności statystyczne, ekonometryczne, prognostyczne). Założone efekty uczenia się w obszarze umiejętności zakładają zastosowanie wiedzy teoretycznej z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse oraz metodyki pracy naukowej do interpretacji i wyjaśniania zjawisk oraz procesów ekonomicznych na poziomie mikro- i makroekonomicznym. Student pozyska kompetencje niezbędne do właściwego analizowania przyczyny i przebiegu procesów, zjawisk gospodarczych i społecznych, formułowania opinii na ten temat oraz stawiania i weryfikowania hipotez badawczych związane z problemami badawczymi w zakresie dyscypliny naukowej ekonomia i finanse, w tym w ujęciu systemowym i z wykorzystaniem narzędzi ekonometrycznych. Zakładają one umiejętność komunikowania się na tematy specjalistyczne z różnymi kręgami odbiorców, prowadzenia debatę na określony temat, w tym specjalistyczną terminologią z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse. W zakresie kompetencji społecznych akcentują gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy przez pryzmat dynamiki procesów rynkowych i społecznych zachodzących w świecie, wypełniania zobowiązań społecznych, inicjowania działań na rzecz interesu publicznego poprzez udział w opracowywaniu projektów społecznych, w tym środowiskowych oraz etycznych, odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, przy zachowaniu zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad.

Kierunkowe efekty uczenia się, założone dla studiów I i II stopnia, są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany. Uwzględniają one rozwijanie kompetencji badawczych studentów oraz nabycie kompetencji społecznych niezbędnych w działalności naukowej.

Kierunkowe efekty uczenia się przydatne do prowadzenia działalności naukowej, realizowane na studiach I stopnia na kierunku, to przykładowo:

- zna i rozumie w zaawansowanym stopniu metody matematyczne, statystyczne i prognostyczne oraz narzędzia informatyczne gromadzenia, analizy i prezentacji danych wyjaśniające złożone zależności ekonomiczne i społeczne (KP6_WG5),
- zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego (KP6_WK2),
- potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse, analizować i interpretować przyczyny i przebieg konkretnych procesów i zjawisk ekonomicznych w tym w ujęciu historycznym, demograficznym i geograficznym (KP6_UW1),
- potrafi właściwie dobierać dane do analizowania i prognozowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych (w tym: ekonomicznych, prawnych, kulturowych, politycznych) z zastosowaniem właściwych metod i narzędzi statystycznych oraz zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (KP6_UW2),
- potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę do formułowania i rozwiązywania złożonych problemów, krytycznej analizy przyczyn i przebiegu konkretnych procesów oraz zjawisk

społeczno-gospodarczych w ujęciu makro i mikroekonomicznym z uwzględnieniem aspektów organizacyjnych, środowiskowych, demograficznych (KP6_UW3),

- potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz zespołową w tym przygotować prace pisemne i prezentacje multimedialne poświęcone konkretnemu zagadnieniu z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse (KP6_UO1),
- jest gotów krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści ze względu na dynamikę procesów rynkowych i społecznych zachodzących w świecie w tym z zakresu polityki społecznej i gospodarczej, finansów i prawa (KP6_KK1),
- jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse w rozwiązywaniu konkretnych problemów poznawczych, w tym zasięgania opinii ekspertów poprzez korzystanie ze specjalistycznych ekspertyz i raportów o zasięgu krajowym i międzynarodowym (KP6_KK2),
- jest gotów do rozwiązywania konkretnych problemów poznawczych i praktycznych w oparciu o krytyczną ocenę posiadanej wiedzy, zgromadzonych informacji (KP6_KK3).

Kierunkowe efekty uczenia się przydatne do prowadzenia działalności naukowej, realizowane na studiach II stopnia na kierunku, to przykładowo:

- zna i rozumie w pogłębionym stopniu metody i narzędzia oraz techniki pozyskiwania, analizy i prezentacji danych właściwych dyscyplinie naukowej ekonomia i finanse, a także modelowania struktur gospodarczych (w szczególności statystyczne, ekonometryczne, prognostyczne) (KP7_WG5),
- zna i rozumie pojęcia z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej (KP7_WK3),
- potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse oraz metodykę pracy naukowej do interpretacji i wyjaśniania zjawisk oraz procesów ekonomicznych na poziomie mikro- i makroekonomicznym (KP7_UW1),
- potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę do analizy przyczyn i przebiegu procesów, zjawisk gospodarczych oraz formułowania i rozwiązywania złożonych problemów w oparciu o właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących w ujęciu makroekonomicznym i sektorowym (KP7_UW2),
- potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg procesów, zjawisk gospodarczych i społecznych, formułować opinie na ten temat oraz stawiać i weryfikować hipotezy badawcze związane z problemami badawczymi w zakresie dyscypliny naukowej ekonomia i finanse w tym w ujęciu systemowym i z wykorzystaniem narzędzi ekonometrycznych (KP7_UW3),
- potrafi interpretować zjawiska gospodarcze przy wykorzystaniu właściwych metod badawczych w szczególności z zakresu metodyki pracy naukowej (KP7_UW6),
- potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie identyfikując stan swojej wiedzy podczas samodzielnego rozstrzygania konkretnych problemów, w tym menedżerskich, zarządczych (KP7_UU1),
- jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy przez pryzmat dynamiki procesów rynkowych i społecznych zachodzących w świecie (KP7_KK1),
- jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych pojawiających się ze względu na dynamikę procesów rynkowych i społecznych zachodzących w gospodarce, wykorzystując w tym celu metody statystyczne, ekonometryczne i prognostyczne, a w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu korzystania z opinii ekspertów, w tym ekspertyz i raportów (KP7_KK3),

- jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, umiejętności i odbieranych treści w celu samodzielnego uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności (KP7_KK5).

Przyjęte kierunkowe efekty uczenia się uwzględniają kompetencje językowe odpowiednio na studiach I stopnia na poziomie B2, a na studiach II stopnia na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Opracowane kierunkowe efekty uczenia się stanowią podstawę do formułowania szczegółowych efektów w odniesieniu do poszczególnych zajęć przewidzianych w programie studiów. Na poziomie sylabusów opracowanych do obowiązującego programu studiów poszczególnym zajęciom przypisano określoną liczbę efektów kierunkowych z zakresu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Zostały one sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Odniesienie założonych efektów kierunkowych do poszczególnych zajęć przedstawiono w tzw. matrycy efektów uczenia się na kierunku potwierdzającej kompleksowość realizacji wszystkich założonych efektów kierunkowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kierunek ekonomia posiada ponad 30-letnią tradycję kształcenia i bardzo dobrze wpisuje się w strategiczne ramy rozwoju Uniwersytetu w Białymstoku, w szczególności w sferze zapewnienia i doskonalenia oferty programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców. Jest to jeden z flagowych kierunków Uczelni, ponieważ liczba jego studentów oscyluje wokół tysiąca, co jest dużym sukcesem rekrutacyjnym w porównaniu do innych uczelni publicznych i niepublicznych. Kształcenie na kierunku uwzględnia trendy w rozwoju dyscypliny, do której jest przyporządkowany. Założenia koncepcji kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, w tym oferowanych specjalności, były szeroko konsultowane z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Założone kierunkowe efekty uczenia się na studiach pierwszego i drugiego stopnia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Sformułowane zostały zgodnie z aktualnym stanem wiedzy w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse, do której przyporządkowano kierunek. Uwzględniają one zakres działalności naukowej Uczelni w tej dyscyplinie, a sposób zdefiniowania efektów uczenia się umożliwia stworzenie systemu ich weryfikacji. W ich opisie uwzględniono kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Program studiów o profilu ogólnoakademickim, obowiązujący od roku akademickiego 2023/2024 przyjęty został Uchwałą nr 3161 Senatu z dn. 22 lutego 2023 r. w sprawie *ustalenia, obowiązujących od roku akademickiego 2023/2024, programów studiów na kierunku ekonomia, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim*. Obok opisu zakładanych kierunkowych efektów uczenia się przewidzianych dla kierunku, określa on formę studiów, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów na danym poziomie; grupy zajęć wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów; wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk; łączną liczbę godzin zajęć; sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia; warunki ukończenia studiów oraz uzyskiwany tytuł zawodowy. łączną liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. W programie studiów dla kierunku na studiach I i II stopnia nie określono natomiast liczby punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych, jak również nie wskazano zakresu tych zajęć, co wymaga uzupełnienia.

Do obowiązującego programu studiów opracowany został również harmonogram realizacji programu studiów określający zakres obligatoryjnych zajęć wraz z przypisaną im liczbą godzin realizowanych z udziałem nauczyciela akademickiego lub innych osób prowadzących zajęcia w podziale na godziny wykładów, ćwiczeń, laboratoriów, lektoratów oraz godziny seminaryjne, liczbą punktów ECTS wyrażającą oczekiwany nakład pracy studenta wraz z określeniem formy zaliczenia przedmiotu (egzamin/zaliczenie) oraz wskazaniem planowanego semestru realizacji. Zgodnie z przyjętymi założeniami program studiów I i II stopnia na kierunku obejmuje kształcenie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Szczegółowe treści programowe określone zostały w sylabusach do poszczególnych zajęć. Są one zgodne z przyjętymi efektami uczenia się, aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie, do której przyporządkowany został kierunek oraz uwzględniają wyniki działalności naukowej Uczelni w tej dyscyplinie. Realizowane na kierunku treści programowe są powiązane z wynikami badań realizowanych w obszarze ekonomii i finansów dotyczącymi między innymi takich aspektów, jak: teorii wzrostu i rozwoju gospodarczego, ekonomiki i strategii rozwoju przedsiębiorstwa, finansów przedsiębiorstwa i finansów publicznych, rozwoju regionalnego i lokalnego, rozwoju zrównoważonego, transformacji współczesnych gospodarek oraz systemów ekonomicznych, analiz ekonomicznych i finansowych. Dzięki temu studenci są wyposażeni w wiedzę na temat współczesnej gospodarki oraz zmian w niej zachodzących, procesów transformacji w przedsiębiorstwach sfery realnej, sektora bankowego i finansowego, zmian zachodzących w głównych sektorach gospodarki, wpływu procesów globalizacji na gospodarkę na poziomie makro-, mezo- i mikroekonomicznym. Proponowany program studiów obejmuje również analizę kwestii finansowych współczesnej gospodarki. Studenci pogłębiają swoją wiedzę o instrumentach wykorzystywanych do oceny stanu jednostek gospodarczych, efektywności oraz prognozowania zmian w gospodarce krajowej i międzynarodowej. Potrafią interpretować zjawiska i procesy społeczne.

Jako przykład powiązania treści programowanych kierunku z zakresem działalności naukowej Uczelni w dyscyplinie ekonomia i finanse można wskazać następujące obszary badawcze realizowane przez pracowników Wydziału Ekonomii i Finansów prowadzących zajęcia na kierunku:

- teorie wzrostu i rozwoju gospodarczego, analiza porównawcza systemów ekonomicznych gospodarek współczesnych, innowacyjność gospodarki i czynniki jej wzrostu na poziomie makro, mezo- i mikroekonomicznym, wpływ nowych technologii na gospodarkę, rola sektora publicznego w gospodarce oraz historyczne aspekty rozwoju gospodarczego;
- instytucjonalne czynniki wzrostu i rozwoju gospodarczego, ewolucja systemów gospodarczych, konkurencyjność gospodarek współczesnych;
- rola handlu w rozwoju gospodarczym, międzynarodowa konkurencyjność gospodarek;
- funkcje, jakość i stabilność finansów publicznych (podsektora rządowego i samorządowego), polityka fiskalna (w tym lokalna polityka podatkowa), optymalizacja podatkowa, ekonomiczne skutki opodatkowania, tax expenditures, realizacja koncepcji federalizmu fiskalnego;
- samodzielność finansowa sektora samorządowego, outsourcing w sektorze samorządowym, partnerstwo publiczno-prywatne, lokalna polityka rozwoju;
- uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości i przedsiębiorstw w Polsce i na świecie, przedsiębiorczość jako element ładu gospodarczego, determinanty rozwoju przedsiębiorstw, w tym systemy fiskalne, rynki zagraniczne jako czynnik rozwoju przedsiębiorstw krajowych, polityka pieniężna wobec współczesnych wyzwań rozwojowych;
- metody modelowania miękkiego i wielowymiarowych metod statystycznych w badaniu złożonych zjawisk ekonomicznych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym; metody foresightu gospodarczego, wykorzystanie analiz statystycznych i ekonometrycznych w badaniu warunków funkcjonowania przedsiębiorstw, w tym koniunktury gospodarczej;
- polityka regionalna i polityka spójności Unii Europejskiej, czynniki i instrumenty rozwoju regionalnego (w tym rozwoju regionów peryferyjnych);
- teoria i mechanizmy zrównoważonego rozwoju, gospodarka neutralna klimatycznie, trwała konsumpcja;
- behawioralne instrumenty kształtowania wzorców trwałej konsumpcji;
- problemy rozwojowe krajów słabo rozwiniętych.

Przedstawione w sylabusach szczegółowe treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów zapewniając możliwość uzyskania założonych efektów uczenia się. Są one jednocześnie adekwatne do potrzeb rynku pracy oferując studentom specjalistyczną wiedzę i umiejętności z zakresu ekonomii i finansów. Konstrukcja programu opiera się na modułach (grupach przedmiotów) zawierających uporządkowany w przekroju semestralnym ciąg zajęć. W strukturze programu studiów I i II stopnia wyodrębniono sześć modułów: przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty podstawowe, przedmioty kierunkowe, moduł seminaryjny, moduł przedmiotów specjalizacyjnych, moduł praktyki zawodowej. Zaproponowany na kierunku zestaw zajęć tworzy spójny system, który pozwala studentom poprawnie zrozumieć mechanizmy funkcjonowania gospodarki w skali mikro i makroekonomicznej oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zarówno w badaniach, jak i w praktyce gospodarczej.

W założeniu programu studiów na studiach I stopnia kierunku studenci zdobywają w zaawansowanym stopniu wiedzę z zakresu: kluczowych zagadnień, teorii z zakresu ekonomii i finansów (KP6_WG1), struktur i instytucji gospodarczych, zarówno na poziomie mikro- i makroekonomicznym (KP6_WG2), relacji gospodarczych oraz rządzących nimi prawidłowościami w ujęciu mikroekonomicznym,

makroekonomicznym i sektorowym (KP6_WG4), zasady tworzenia i rozwoju różnych form organizacyjnych działalności gospodarczej, w tym indywidualnej przedsiębiorczości, uwzględniając uwarunkowania ich wyboru (w tym aspektów podatkowych), wykorzystując wiedzę z zakresu ekonomii, prawa, zarządzania, i ekonomiki przedsiębiorstw (KP6_WK3), w ramach m.in. następujących zajęć: mikroekonomia 1 i 2, makroekonomia 1 i 2, ekonomika przedsiębiorstwa, zakładania działalności gospodarczej. Dodatkowo nabywają oni m.in. umiejętności właściwego dobierania danych do analizowania i prognozowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych z zastosowaniem właściwych metod i narzędzi statystycznych oraz zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (KP6_UW2), czy wykorzystywania posiadanej wiedzy do formułowania i rozwiązywania złożonych problemów, krytycznej analizy przyczyn i przebiegu konkretnych procesów oraz zjawisk społeczno-gospodarczych w ujęciu makro- i mikroekonomicznym z uwzględnieniem aspektów organizacyjnych, środowiskowych, demograficznych (KP6_UW3). Umiejętności te rozwijane są w ramach następujących zajęć: warsztat badań naukowych, geografia ekonomiczna, statystyka opisowa, badania operacyjne. Kompetencje myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości w podejmowanej aktywności społeczno-gospodarczej osiągane są m.in. w ramach zajęć ekonomika przedsiębiorstwa, zakładanie działalności gospodarczej, biznesplan, podstawy doradztwa gospodarczego (przedmiot specjalizacyjny).

Na studiach II stopnia studenci zdobywają pogłębioną wiedzę o istocie procesu zmiany podmiotów gospodarczych, instytucji i struktur ekonomicznych oraz prawidłowości rządzących tymi procesami w kontekście historycznym, bieżącym i prognostycznym (KP7_WG7), w pogłębionym stopniu istotę relacji gospodarczych oraz rządzących nimi prawidłowości w ujęciu mikro- i makroekonomicznym (KP7_WG3), w pogłębionym stopniu normy i reguły (m.in.: prawne, menedżerskie, etyczne) organizujące struktury i instytucje ekonomiczne w tym rządzące nimi prawidłowości oraz ich źródło, naturę, zmiany i sposoby działania ze szczególnym uwzględnieniem prawa, psychologii oraz zarządzania kapitałem ludzkim (KP7_WG6). Odbywa się to w ramach m.in. takich zajęć jak: dynamika systemów ekonomicznych, ekonomia międzynarodowa, prawo gospodarcze. Studenci nabywają umiejętności z zakresu wykorzystywanie posiadanej wiedzy do analizy przyczyn i przebiegu procesów, zjawisk gospodarczych oraz formułowania i rozwiązywania złożonych problemów w oparciu o właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących w ujęciu makroekonomicznym i sektorowym (KP7_UW2) w ramach takich zajęć jak m.in. makroekonomia II, prognozowanie procesów gospodarczych. Umiejętność interpretowania zjawisk gospodarczych przy wykorzystaniu właściwych metod badawczych, w szczególności z zakresu metodyki pracy naukowej studenci nabywają m.in. w ramach seminarium magisterskiego. Rozwijanie kompetencji społecznych myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy wykazując się kreatywnością, innowacyjnością i przedsiębiorczością w podejmowanej aktywności społeczno-gospodarczej z wykorzystaniem umiejętności menedżerskich i organizacyjnych oraz uwzględnieniem uwarunkowań prawnych i podatkowych (KP7_KO2) w założeniu osiągane jest w ramach treści programowanych realizowanych na zajęciach: ekonomia menadżerska, prawo gospodarcze, innowacje finansowe (przedmiot specjalizacyjny).

Na studiach I stopnia program studiów przewiduje wybór jednej z czterech specjalności, tj.: *analiza rynku i doradztwo inwestycyjne 1, finanse i rachunkowość, ekonomia e-przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwo w gospodarce regionu*. Na studiach II stopnia student ma możliwość wyboru jednej z czterech specjalności, tj.: *analiza rynku i doradztwo inwestycyjne 2; rachunkowość i podatki; gospodarka globalna, gospodarka rozwoju zrównoważonego*. Treści programowe ujęte w ramach modułów specjalizacyjnych odpowiadają dyscyplinie, do której został przyporządkowany kierunek studiów.

Zgodnie w obowiązującym programem, studia I stopnia trwają 6 semestrów i wymagają zdobycia łącznej liczby 180 punktów ECTS, natomiast na realizację studiów II stopnia przewidziano 4 semestry i wymagają one zdobycia 90 punktów ECTS. Określony czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS, konieczną do ukończenia studiów, jest więc zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz zapewnia możliwość osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się. Absolwent uzyskuje odpowiednio tytuł zawodowy licencjata (I stopień - poziom 6 PRK) lub magistra (II stopień - poziom 7 PRK).

W sylabusach do poszczególnych przedmiotów określono nakład pracy studenta niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć uwzględniając wymiar zajęć zaplanowanych w formie zorganizowanej przez Uczelnię, jak również oczekiwany nakład pracy własnej studenta. Wymiar ten jest adekwatny do przypisanej danym zajęciom liczby punktów ECTS oraz wskazuje na oczekiwane aktywności studenta mające zagwarantować osiągnięcie założonych efektów uczenia się. W ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia i studenta przewidziano realizację zajęć wynikających z programu studiów w formie zorganizowanej przez Uczelnię, godziny przeznaczone na egzamin (2 godz. dla zajęć kończących się egzaminem), godziny konsultacji (ok. 4-5 dla poszczególnych zajęć przewidzianych w programie studiów) oraz godziny praktyk zawodowych.

Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, w przypadku studiów stacjonarnych I stopnia oszacowana została przez Uczelnię na 90 punktów ECTS, a w odniesieniu do studiów niestacjonarnych jest to odpowiednio 62 punkty ECTS. Kształcenie na studiach stacjonarnych II stopnia zakłada realizację 46,64 punktów ECTS w ramach bezpośredniego kontaktu nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. W przypadku studiów niestacjonarnych II stopnia jest to odpowiednio 33 punkty ECTS. Deklarowany przez Uczelnię wymiar punktów ECTS, jaki musi uzyskać student w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wypełnia istniejące w tym zakresie wymogi prawa oraz znajduje potwierdzenie w przedstawionym przez Uczelnię harmonogramie realizacji programu studiów. Ogólna liczba godzin zajęć zorganizowanych w przewidzianych w programie studiów formach, tj. wykłady, ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria, lektoraty oraz w ramach seminarium, określona w planie studiów stacjonarnych I stopnia wynosi 1879 godzin zajęć oraz w przypadku studiów niestacjonarnych – 1110 godzin zajęć. Do wymiaru tego doliczyć należy 120 godzin praktyk zawodowych (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) oraz około 250 godzin przewidzianych na konsultacje oraz egzaminy. W programie studiów II stopnia jest to odpowiednio 944 godzin zajęć w planie studiów stacjonarnych oraz 576 godzin zajęć w planie studiów niestacjonarnych. Do wymiaru tego doliczyć należy 60 godzin praktyk zawodowych (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) oraz około 120 godzin przewidzianych na konsultacje oraz egzaminy.

Zajęcia w modułach specjalizacyjnych na studiach I stopnia realizowane są w łącznym w wymiarze 360 godzin na studiach stacjonarnych oraz 216 godzin na studiach niestacjonarnych. Zajęcia w modułach specjalizacyjnych na studiach II stopnia realizowane są w łącznym w wymiarze 150 godzin na studiach stacjonarnych oraz 90 godzin na studiach niestacjonarnych.

W programie studiów poprawnie zaplanowano sekwencję zajęć. Wynikający z harmonogramu realizacji programu studiów dobór form i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach wskazują, że formy praktyczne, tj. ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria, lektoraty, seminaria, stanowią, zarówno na studiach I, jak i II stopnia, około 50%-60% wskazanej w harmonogramie łącznej liczby godzin zajęć (w zależności od specjalności). Układ ten zapewnia osiągnięcie przez studentów założonych dla tych form zajęć efektów uczenia się.

W programie studiów I stopnia przewidziano zajęcia z WF w wymiarze 60 godz., którym zgodnie z wymogami przepisów prawa, nie przypisano punktów ECTS.

Realizowany na kierunku program studiów I i II stopnia umożliwia studentom dokonywanie wyboru zajęć w wymaganym przepisami prawa wymiarze. Elastyczność kształtowania ścieżki kształcenia na kierunku zapewniona jest poprzez możliwość wyboru modułu kształcenia specjalizacyjnego, przewidzianych do wyboru zajęć kształcenia ogólnego (tylko na studiach I stopnia), kierunkowego, wybór seminarium dyplomowego oraz praktyki zawodowej. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia, do grupy zajęć do wyboru przyporządkowanych zostało 66 punktów ECTS (36,7% łącznej liczby ECTS), w tym do lektoratów z języka obcego 8 ECTS. Na studiach II stopnia do grupy zajęć do wyboru przyporządkowane zostało 41 punktów ECTS (45,6% łącznej liczby ECTS).

Program studiów uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności w wymaganym wymiarze. Na studiach I stopnia stacjonarnych, zajęciom i grupom zajęć związanym z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie, do której został przyporządkowany kierunek, w zależności od specjalności, przyporządkowano między 130 a 133 punkty ECTS, co stanowi ponad 70% łącznej liczby punktów ECTS niezbędnej do ukończenia studiów na danym stopniu. Analogicznie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia zajęciom przygotowującym do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, w zależności od specjalności, przyporządkowano między 51 a 53 punkty ECTS, co stanowi ponad 50% łącznej liczby punktów ECTS niezbędnej do ukończenia studiów na danym stopniu.

Obowiązujący program studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości jednego języka obcego. W programie studiów I stopnia przewidziano łącznie 120 godzin lektoratu dla studiów stacjonarnych oraz 90 godzin dla studiów niestacjonarnych. Godziny te realizowane w ciągu czterech pierwszych semestrów studiów. Na studiach II stopnia zajęcia prowadzone w języku obcym zaplanowano w wymiarze 60 godzin na studiach stacjonarnych i 45 godzin na studiach niestacjonarnych. Na studiach I i II stopnia do zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego należą, poza lektoratem również zajęcia, które mogą być realizowane na zasadzie fakultatywnej w języku obcym. Dodatkowo, począwszy od cykli kształcenia rozpoczętych w roku akademickim 2023/2024, każdy student studiów I i II stopnia na ostatnim roku studiów ma obowiązek zrealizowania przedmiotu do wyboru w języku obcym. Zajęcia te w założeniu programu studiów rozwijają umiejętności językowe specjalistyczne, związane bezpośrednio z badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników badawczo-dydaktycznych WEiF UwB. Studentom kierunku dodatkowo oferowana jest możliwość realizacji w języku angielskim części zajęć przewidzianych w programie studiów stanowiących ofertę w ramach programu Erasmus+.

W programie studiów kierunku nie wyodrębniono zajęć obejmujących treści programowych z dziedziny nauk humanistycznych, choć częściowo występują one w realizowanym na kierunku programie studiów (np. *etyka w biznesie*). Zgodnie z istniejącymi wymogami prawa konieczne jest zaprojektowanie realizacji tych treści w programie studiów I i II stopnia, którym zgodnie z wymogami prawa przypisana zostanie liczba ECTS w wymiarze min. 5 punktów.

W obecnym programie studiów nie przewidziano zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Nauczyciele akademicki mają jednak zapewnianą możliwość wspierania procesu nauczania poprzez korzystanie z użyteczności platformy e-learningowej EduPorta i MS Teams m.in. w zakresie przekazywania materiałów dydaktycznych. W okresie pandemii COVID-19 na kierunku korzystano z możliwości prowadzenia zajęć na odległość (w formie asynchronicznej i synchronicznej) przy wykorzystaniu m.in. wskazanych platform prowadząc w ten sposób zajęcia podczas czasowego zawieszenia działalności Uczelni. Od roku akademickiego 2022/2023 platformy te

są wykorzystywane tylko uzupełniająco, ponieważ powrócono do tradycyjnego sposobu nauczania w siedzibie Uczelni. Z wykorzystaniem e-learningu zrealizowano jedynie część godzin między innymi z takich przedmiotów, jak:

- semestr zimowy: *rejestracja i formy opodatkowania małych przedsiębiorstw, makroekonomia*;
- semestr letni: *kontrola podatkowa i celno-skarbowa, makroekonomia II, metody oceny projektów inwestycyjnych, mikroekonomia cz. 2*.

W roku akademickim 2023/2024 na kierunku nie planuje się realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W procesie nauczania na studiach I i II stopnia, wykorzystywane są różnorodne metody dydaktyczne, co ma na celu zapewnienie osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się oraz ich stymulację do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie nauczania. W doborze metod dydaktycznych uwzględnione zostały osiągnięcia dydaktyki akademickiej również w zakresie wykorzystania metod i narzędzi informacyjno-komunikacyjnych. Wykorzystywane w procesie nauczania metody dydaktyczne służą w głównej mierze przekazywaniu i poszerzaniu wiedzy studentów, ale również nabywaniu oraz rozwijaniu umiejętności o charakterze uniwersalnym, np. analitycznego myślenia, diagnozy sytuacji, syntezy informacji, itd., jak również o charakterze praktycznym, związanym z umiejętnościami zawodowymi niezbędnymi w pracy zawodowej, np. znajomości języków obcych, posługiwania się regulacjami prawnymi, sporządzania analiz sytuacji ekonomicznej, prognozowania i modelowania procesów gospodarczych, doradztwa gospodarczego itd. Elementem procesu nauczania jest również rozwijanie wśród studentów kompetencji społecznych w zakresie samokształcenia, pracy w zespole, kierowania zespołem, itp.

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy realizowane są głównie na wykładach za pomocą metod podających i problemowych takich jak: wykład informacyjny, wykład informacyjny z praktycznymi przykładami, wykład informacyjno-konwersatoryjny aktywizujący słuchaczy, dyskusja. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych realizowane są głównie na ćwiczeniach za pomocą metod aktywizujących i praktycznych takich, jak: dyskusja nad określonymi problemami, praca indywidualna i grupowa, praca indywidualna przy tablicy, studia przypadków, ćwiczenia na komputerze z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania, zadania grupowe i indywidualne, filmy edukacyjne, rozwiązywanie problemów sytuacyjnych oraz ich prezentacja, rozwiązywanie zadań i przykładów praktycznych (case study książkowe).

Do prowadzenia zajęć na kierunku wykorzystywane są narzędzia technologii informatycznych, takie jak: komputery oraz urządzenia multimedialne, stosowane zarówno na wykładach, jak również na ćwiczeniach. Ponadto niektóre przedmioty realizowane są przy wykorzystaniu komputerów, przy których studenci pracują samodzielnie wykorzystując dostępne oprogramowanie (Gretl, PS Imago 5.1, ACL, pakiet MS Office, Płatnik, Symfonia Finanse i Księgowość, Symfonia Kadry i Płace). Narzędzia informacyjno-komunikacyjne właściwe dla kierunku wykorzystywane między innymi na takich zajęciach, jak: *narzędzia informatyczne w ekonomii, badania operacyjne*, a także *prognozowanie procesów gospodarczych*. Zastosowania wskazanych metod pozwala na osiągnięcie założonych efektów uczenia się takich jak np.:

- w ramach studiów I stopnia: zdobywanie zaawansowanej wiedzy o metodach matematycznych, statystycznych i prognostycznych oraz o narzędziach informatycznych gromadzenia, analizy i prezentacji danych wyjaśniających złożone zależności ekonomiczne i społeczne; umiejętności właściwego dobierania danych do analizowania i prognozowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych (w tym: ekonomicznych, prawnych, kulturowych, politycznych) z zastosowaniem właściwych metod i narzędzi statystycznych oraz zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, rozwiązywania konkretnych problemów poznawczych

i praktycznych w oparciu o krytyczną ocenę posiadanej wiedzy, zgromadzonych informacji, a także dobierania oraz stosowania odpowiednich metod i narzędzi do prognozowania konkretnych procesów i zjawisk ekonomicznych;

- w ramach studiów II stopnia: student zna w pogłębionym stopniu metody i narzędzia oraz techniki pozyskiwania, analizy i prezentacji danych właściwych dyscyplinie naukowej ekonomia i finanse, a także modelowania struktur gospodarczych (w szczególności statystyczne, ekonometryczne, prognostyczne), potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę do analizy przyczyn i przebiegu procesów, zjawisk gospodarczych oraz formułowania i rozwiązywania złożonych problemów w oparciu o właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących w ujęciu makroekonomicznym i sektorowym, a także prognozować i modelować złożone procesy i zjawiska ekonomiczne z wykorzystaniem istniejących metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych do prowadzenia działalności naukowej realizowane są głównie na seminariach dyplomowych i magisterskich poprzez zajęcia w formie konwersatorium, prezentacje multimedialne, dyskusję nad określonymi problemami. Szczególne znaczenie ma przewidziany programem studiów I stopnia przedmiot *warsztat badań naukowych*, obejmujący takie zagadnienia jak: metody badań naukowych - obserwacja, eksperyment, sondaż diagnostyczny, wywiad, studium przypadku, metoda monograficzna, analiza literatury, krytyka materiałów źródłowych, metody statystyczne, wnioskowanie (analiza, synteza, indukcja, dedukcja); postępowanie badawcze - określenie tematu pracy, problemu naukowego i badawczego, celów pracy, zasady doboru literatury i pracy z tekstem naukowym, dobór metod badań i procedury badawczej; zasady etyki badań naukowych - plagiat, autoplgiat, nierzetelność badań. Dzięki realizacji zajęć *warsztat badań naukowych* (w ramach modułu 1: Przedmioty kształcenia ogólnego) studenci I stopnia znają w zaawansowanym stopniu metody matematyczne, statystyczne i prognostyczne oraz narzędzia informatyczne gromadzenia, analizy i prezentacji danych wyjaśniające złożone zależności ekonomiczne i społeczne oraz pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego. Kształcą umiejętności właściwego dobierania danych do analizowania i prognozowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych. Ważna jest też umiejętność planowania i organizowania pracy indywidualnej oraz zespołowej oraz przygotowania prac pisemnych i prezentacji multimedialnych poświęconych konkretnemu zagadnieniu z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse. Student jest też gotów do uznawania znaczenia wiedzy w prawidłowej identyfikacji i rozstrzyganiu dylematów związanych z aktywnością w otoczeniu społeczno-gospodarczym związanych z wykonywaniem zawodu.

Stosowane metody kształcenia umożliwiają uzyskanie przez studentów kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia oraz B2+ na poziomie studiów II stopnia. W trakcie lektoratów z języka obcego studenci realizują założone efekty uczenia się poprzez praktyczne ćwiczenia wszystkich sprawności językowych z wykorzystaniem podręczników, materiałów dodatkowych, nagrań audio i wideo, Internetu, a także konwersacje, dyskusje, prezentacje, pracę z całą grupą, pracę w parach i w małych grupach, indywidualną pracę studenta.

Stosowane metody kształcenia, w tym także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia. Elementem dostosowującym proces uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów są konsultacje kadry badawczo-dydaktycznej, dydaktycznej i innych osób prowadzących zajęcia. W ich trakcie studenci mają możliwość zadawania pytań zarówno z zakresu tematyki zajęć, jak też wykraczających poza ich zakres. Konsultacje są także elementem

wyrównywania wiedzy i umiejętności studentów, którzy z różnych przyczyn nie mogli uczestniczyć w zajęciach. Rozpoznawanie i zaspokajanie zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów odbywa się także w pracy opiekunów roczników, do których studenci danego roku na danym kierunku i stopniu studiów mogą zgłaszać wszelkie wątpliwości, sugestie i potrzeby w zakresie realizowanego procesu nauczania.

Studenci mają możliwość indywidualizacji przebiegu studiów na podstawie indywidualnej organizacji studiów (IOS) lub indywidualnego programu studiów (IPS). Zgodnie z Regulaminem studiów (§17) Dziekan może wyrazić zgodę na Indywidualną Organizację Studiów w odniesieniu do studenta znajdującego się w sytuacji utrudniającej uczestniczenie w zajęciach, studiującego na dwóch lub więcej kierunkach, odbywającego część studiów na uczelni zagranicznej (Erasmus+), realizującego studia poza macierzystą uczelnią w ramach Programu Mobilności Studentów (MOST), uczestniczącego w pracach badawczych lub będącego członkiem właściwego samorządu studenckiego. Przyznanie IOS nie oznacza zmniejszenia wymagań wobec studenta odnoszących się do efektów uczenia się przewidzianych programem studiów. Dopuszcza natomiast możliwość częściowego zwolnienia z obowiązku uczęszczania na zajęcia dydaktyczne w uzgodnieniu z prowadzącym oraz dopuszcza możliwość zaliczenia tych zajęć za zgodą prowadzącego, w innym terminie niż przewiduje organizacja roku akademickiego (§ 17 Regulaminu studiów).

Indywidualny Program Studiów polega natomiast na modyfikacji programu studiów w celu dostosowania go do zainteresowań naukowych studenta lub umożliwienia mu prowadzenia badań naukowych (§18 Regulaminu studiów). Może być on przyznany studentowi, który zaliczył ze szczególnymi wynikami rok studiów poprzedzający złożenie wniosku o IPS, został przyjęty na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się lub też realizuje część studiów za granicą w ramach międzynarodowych umów oraz programów edukacyjnych realizowanych przez uczelnię. Student realizuje IPS pod kierunkiem wybranego opiekuna naukowego, którym może być nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym co najmniej doktora habilitowanego, jeżeli posiada dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań oraz kompetencje dydaktyczne adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów uczenia się (§18 Regulaminu studiów).

Konieczność dostosowania procesu nauczania do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym studiujących osób ze szczególnymi potrzebami znajduje to odzwierciedlenie w Regulaminie studiów (§10), w którym zawarty jest zapis, że (załącznik do Obwieszczenia nr 6/2022 Rektora z dnia 7 grudnia 2022 r.):

1. Uniwersytet w Białymstoku stwarza studentom ze szczególnymi potrzebami warunki do pełnego udziału w kształceniu, w tym zobowiązany jest podejmować działania zmierzające do dostosowania organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego, dostosowania warunków odbywania studiów przez studentów ze szczególnymi potrzebami.
2. Studentom ze szczególnymi potrzebami, którym niepełnosprawność ogranicza możliwość pełnego uczestnictwa w zajęciach i przystąpienia do zaliczeń oraz egzaminów w trybie ogólnie obowiązującym, przysługuje prawo do składania wniosków o zastosowanie alternatywnych rozwiązań umożliwiających studiowanie, w tym także składanie egzaminów i uzyskiwanie zaliczeń w formie dostosowanej do ich możliwości.
3. Dostosowanie formy uczestnictwa w zajęciach, uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów nie prowadzi do zmniejszania wymagań merytorycznych w stosunku do osób ze szczególnymi potrzebami.

Szczegółowe zasady indywidualizacji procesu nauczania osób ze szczególnymi potrzebami studiujących na Uniwersytecie w Białymstoku określa Uchwała nr 3105 Senatu z dnia 28 września 2022 r. w sprawie *określenia szczegółowych zasad wprowadzania i zastosowania rozwiązań alternatywnych wobec*

studiujących osób ze szczególnymi potrzebami. Wśród innych aktów prawnych w tym zakresie wyróżnić można m.in. Uchwałę nr 848 Senatu z dnia 23 września 2009 r. w sprawie *Programu działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych „Uniwersytet Szansą dla Wszystkich”* oraz Zarządzenie nr 24 Rektora z dnia 25 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Użyczenia sprzętu specjalistycznego ułatwiającego dostęp do informacji i zajęć studentom z niepełnosprawnością oraz doktorantom Uniwersytetu w Białymstoku.

Na kierunku realizowane są obowiązkowe praktyki studenckie, które stanowią integralną część programu studiów na studiach I i II stopnia, zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

Zgodnie z sylabusem przedmiotu *praktyki zawodowe* na studiach I stopnia odbywają się w czwartym semestrze i trwają 120 godzin zegarowych, co stanowi ekwiwalent 160 godzin dydaktycznych (5 ECTS). Biorąc pod uwagę liczbę godzin dydaktycznych i przypisaną liczbę punktów ECTS praktykom zawodowym, rekomenduje się przypisanie prawidłowej liczby punktów ECTS, aby były zgodne z przepisami Ustawy. Regulamin praktyk określa, że praktyka zawodowa na studiach I stopnia powinna być odbyta w trakcie drugiego roku studiów w ramach dni i okresu wolnego od zajęć dydaktycznych.

Zgodnie z sylabusem przedmiotu *praktyki zawodowe* na studiach II stopnia odbywają się w drugim semestrze i trwają 60 godzin zegarowych, co stanowi ekwiwalent 80 godzin dydaktycznych (2 ECTS). Biorąc pod uwagę liczbę godzin dydaktycznych i przypisaną liczbę punktów ECTS praktykom zawodowym, rekomenduje się przypisanie prawidłowej liczby punktów ECTS, aby były zgodne z przepisami Ustawy. Regulamin praktyk określa, że praktyka zawodowa na studiach I stopnia powinna być odbyta w trakcie pierwszego roku studiów w ramach dni i okresu wolnego od zajęć dydaktycznych. Umieszczenie praktyk w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych pozwala studentom na swobodną realizację praktyk.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że efekty uczenia się przypisane praktykom na studiach I stopnia są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć i odnoszą się do 5 efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych. Z kolei efekty uczenia się przypisane praktykom na studiach II stopnia są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć i odnoszą się do 2 efektów uczenia się w zakresie umiejętności i 3 efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych.

Weryfikacja stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych praktyce zawodowej następuje na podstawie analizy dziennika praktyk, raportu z praktyk, ewentualnej oceny studenta z zakładu pracy oraz rozmowy opiekuna praktyk ze studentem po zakończeniu praktyk. Biorąc pod uwagę dbałość o jakość kształcenia rekomenduje się, aby w dokumentacji związanej z realizacją praktyk, dodać tabelę z wypisanymi efektami uczenia się przypisanymi praktykom, które będą weryfikowane w czasie rozmowy opiekuna praktyk ze studentem po zakończeniu praktyk. Taki zabieg zapewni, że zweryfikowane zostaną wszystkie efekty uczenia się przypisane praktykom zawodowym w oparciu o jasno określone kryteria. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że obecnie weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych praktykom w celu zachowania obiektywności odbywa się w obecności dwóch opiekunów praktyk oraz drugiego studenta odbywającego praktyki.

Zgodnie z obowiązującym regulaminem studenckich praktyk zawodowych nadzór merytoryczny nad realizacją praktyk sprawują koordynator praktyk i opiekunowie praktyk ze strony Uczelni, którzy są powoływani decyzją dziekana.

Do obowiązków koordynatora praktyk należą m.in.:

- nadzór nad opiekunami praktyk;
- wspieranie opiekunów praktyk w realizacji przypisanych im obowiązków;
- rozstrzyganie spraw studentów w przypadku problemów z rozpoczęciem, realizacją czy rozliczeniem praktyk przez studenta;
- przygotowywanie i umieszczanie na stronie Wydziału ramowych programów praktyk;

- organizowanie spotkań z opiekunami praktyk co najmniej dwóch w roku akademickim, sporządzanie protokołów ze spotkań i przedstawianie ich dziekanowi;
- nadzór nad procesem ankietyzacji praktyk, w tym przygotowywanie i aktualizacja ankiety, opracowywanie jej wyników i przekazanie dziekanowi oraz przewodniczącej wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia;

- współpraca z dziekanatem dla zapewnienia wysokiej jakości obsługi administracyjnej praktyk.

Do obowiązków opiekuna praktyk należy m.in.:

- wydawanie skierowania na praktykę zgodną z programem studiów,
- weryfikowanie zgodności czynności wykonywanych w trakcie praktyki z programem praktyk,
- zaliczanie praktyki na podstawie stosownych dokumentów przedstawionych przez studenta,
- wpisywanie zaliczenia praktyk do dziennika praktyk i na bieżąco do systemu USOS,
- wpisywanie zaliczenia z praktyk wyłącznie studentom kierunku studiów, których jest opiekunem,
- obecność na dyżurach w sprawie praktyk w wyznaczonych terminach,
- przedstawianie sprawozdania z realizacji praktyk,
- zbieranie od studentów dzienników praktyk i dostarczanie ich do dziekanatu,
- uzyskanie opinii studentów o praktykach (w formie anonimowej ankiety oceny praktyki zawodowej).

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że opiekę nad praktykami na kierunku sprawuje 9 nauczycieli akademickich podzielonych jak poniżej:

- studia I stopnia stacjonarne (5 osób)
- studia I stopnia niestacjonarne (1 osoba)
- studia II stopnia stacjonarne (2 osoby)
- studia II stopnia niestacjonarne (1 osoba).

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że są to wieloletni pracownicy Wydziału, a ich skład nie zmienił się w ciągu ostatnich dwóch lat. Co więcej znaczna część zespołu oprócz działalności akademickiej związana jest z praktyką gospodarczą. Należy nadmienić także, że koordynator i jeden z opiekunów praktyk wzięli udział w szkoleniu na uczelniach zagranicznych z zakresu organizacji i realizacji praktyk zawodowych. Liczba opiekunów praktyk, ich kompetencje i doświadczenie zapewniają prawidłowy przebieg praktyk zawodowych.

Zgodnie z ramowym programem praktyk zawodowych mogą odbywać się one w podmiotach gospodarczych i organizacjach dowolnego typu, a w szczególności: banki komercyjne i instytucje sektora finansów, agendy usług ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych, organy administracji lokalnej, samorządowej i państwowej, placówki sektora handlowego, przedsiębiorstwa o różnych formach organizacyjno-prawnych, przedsiębiorstwa i organizacje sektora publicznego, agencje i organizacje stanowiące otoczenie instytucjonalne działalności gospodarczej, agencje reklamowe, konsultingowe, szkoleniowe, jednostki prowadzące działalność w skali ponadkrajowej, obsługujące handel i wymianę międzynarodową, agencje prawne i inne organizujące targi i wystawy międzynarodowe, pilotujące transakcje międzynarodowe, ochronę własności intelektualnej, przepływ technologii i wiedzy. Praktyki mogą być też odbywane w innych podmiotach, pod warunkiem, że zakres wykonywanych w ramach jej odbywania zadań, jest zgodny z programem studiów.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że podpisywana jest umowa o organizację studenckiej praktyki zawodowej, która wskazuje zobowiązania jednostki przyjmującej studenta na praktykę, w tym m.in. zapewnienie studentowi odpowiedniego stanowiska pracy; zorganizowanie praktyki zgodnie z programem praktyk przedstawionym przez Uczelnię; sprawowanie nadzoru nad właściwym wykonywaniem przez studenta czynności zgodnych z programem praktyki. Co więcej wskazuje się także

opiekuna praktyk ze strony pracodawcy, którego weryfikacja ma miejsce na podstawie wskazań personalnych w umowie i podpisu tejże umowy przez organizatora praktyki.

Na stronie internetowej Wydziału w zakładce Student-> Praktyki studenckie można znaleźć szereg dokumentów m.in. regulamin studenckich praktyk zawodowych, umowę praktyk zawodowych, deklarację planowanej praktyki, ankietę oceny praktyki zawodowej czy ramowy program praktyk zawodowych. Można także znaleźć wzory zaświadczeń potwierdzających realizację efektów uczenia się. Wskazani są także opiekunowie praktyk w roku akademickim 2023/2024 z podaniem kontaktu e-mail oraz godzin konsultacji. Dostępne są także wytyczne w sprawie realizacji praktyk, które opisują ich realizację i przebieg w sposób bardzo zwięzły i zrozumiały dla studenta. Co więcej opiekunowie praktyk organizują spotkania informacyjne dotyczące praktyk w wymiarze minimum dwóch spotkań w roku akademickim. Informacja o tych spotkaniach jest wysyłana do studentów drogą e-mailową, aby każdy miał równy dostęp do informacji. Pierwsze spotkanie ma na celu przekazanie informacji o zasadach odbywania praktyk oraz przekazywane są także niezbędne dokumenty (deklaracja, umowa, dziennik, oświadczenie). Drugie spotkanie odbywa się w celu zgromadzenia wyżej wskazanych wypełnionych dokumentów. Dokumenty spełniające wymogi do odbycia praktyk stanowią podstawę do stworzenia listy studentów objętych ubezpieczeniem na czas odbywania praktyki.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że w okresie pandemii koronawirusa praktyki zawodowe realizowane były w formie stacjonarnej z zachowaniem obowiązujących ówczesnie obostrzeń i reżimu sanitarnego lub zdalnej, w zależności od zakładu pracy. Mając na uwadze proces organizacji praktyk z ramienia Uczelni w okresie pandemicznym spotkania organizacyjne były przeprowadzane z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość. Dokumentacja związana z praktykami była przekazywana w sposób tradycyjny. Rozmowy weryfikujące również zasadniczo odbywały się w formie kontaktu bezpośredniego.

Ewentualność hospitacji została przewidziana w przypadku zgłaszania jakichkolwiek nieprawidłowości przebiegu praktyk przez studenta lub przez opiekuna praktyki. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że sporadycznie przeprowadzane są kontrole przebiegu praktyki zawodowej w postaci rozmowy telefonicznej lub bezpośredniej wizyty w zakładzie pracy. Odpowiedzialni za sprawowanie nadzoru nad przebiegiem praktyk są opiekunowie praktyk ze strony Uczelni.

Studenci co do zasady samodzielnie dokonują wyboru miejsca praktyk uwzględniając rodzaje podmiotów gospodarczych wskazane w ramowych programach praktyk dla kierunku. Ma to na celu ich mobilizację w zakresie aktywności na rynku pracy. W sytuacji niezalezienia takiego miejsca, pomocą służą opiekunowie praktyk, którzy dysponują listą dotychczasowych miejsc odbywania praktyk z lat ubiegłych (są to m.in. banki; biura rachunkowe, podatkowe, ubezpieczeniowe, nieruchomości; urzędy skarbowe, miasta, gminy, statystyczny, ZUS; przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe, handlowe). Opiekunowie praktyk kontaktują się wówczas z potencjalnym pracodawcą z zapytaniem o możliwość odbycia praktyki w danym miejscu pracy. Sytuacje takie zdarzają się sporadycznie.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że są przeprowadzane cykliczne przeglądy praktyk zawodowych z udziałem studentów poprzez badania ankietowe realizowane po praktykach. Wypełnienie ankiety nie jest obowiązkowe. Studenci oceniają w 5-stopniowej skali Likerta (od zdecydowanie tak do zdecydowanie nie) następujące aspekty: informacja o zasadach odbywania i rozliczania praktyki była ogólnodostępna; informacja o opiekunach praktyk była ogólnodostępna; praktyka odbywała się zgodnie z programem i regulaminem praktyk; instytucja przyjmująca zapewniła warunki niezbędne do przeprowadzenia praktyki; instytucja właściwie zorganizowała przebieg praktyki; opiekuna praktyki zawodowej ze stron organizatora praktyki oceniam jako osobę kompetentną i pomocną w realizacji praktyki; opiekun praktyki ze strony Uczelni prawidłowo wykonywał swoje obowiązki związane z organizacją i rozliczeniem praktyki. Co więcej ocenie podlegają aspekty związane z oceną rezultatów

praktyki zawodowej, tj. w trakcie trwania praktyki nabyłem nową i/lub pogłębiłem wiedzę związaną z kierunkiem studiów; w trakcie trwania praktyki nabyłem nowe doświadczenie zawodowe związane z kierunkiem studiów; praktyka zawodowa spełniła pana oczekiwania. Studenci mają także możliwość wskazania dodatkowych uwag i opinii dotyczących przebiegu i charakteru studenckiej praktyki zawodowej. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że z analizy uzyskanych wyników ankiet nie wynika dotychczas potrzeba ingerencji w program i sposób realizacji praktyk zawodowych. Dyskusja na temat ewentualnych zmian prowadzona jest również w trakcie spotkań w gronie opiekunów praktyk.

Proces nauczania na kierunku realizowany jest w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Sposób organizacji procesu nauczania, w tym rozplanowanie zajęć, umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział studenta w zajęciach i samodzielne uczenie się, a czas przeznaczony na sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się umożliwia ich weryfikację oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Zajęcia na studiach stacjonarnych realizowane są w dni powszednie (od poniedziałku do piątku) zgodnie z terminami zawartymi w organizacji roku akademickiego. Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w weekendy (sobota i niedziela) zgodnie z terminarzem zjazdów studiów niestacjonarnych dostępnym na stronie WEiF. Na prośbę studentów wprowadzono na studiach niestacjonarnych podział na dni wykładowe i ćwiczeniowe.

Aktualny rozkład zajęć w każdym semestrze roku akademickiego jest udostępniany studentom (także w wersji na urządzenia mobilne) i pracownikom w systemie USOS w module Planista, co umożliwia łatwy dostęp do informacji o zajęciach. Moduł ten pozwala na przegląd rozkładu zajęć w układzie tygodniowym i semestralnym. W systemie USOS udostępniane są także informacje o dyżurach pracowników oraz zmiany w rozkładzie zajęć. Zgodnie z Regulaminem studiów (załącznik do Obwieszczenia nr 6/2022 Rektora z dnia 7 grudnia 2022 r.) szczegółowy rozkład i obsada kadrowa zajęć powinna być podawana do wiadomości studenta nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem semestru lub roku akademickiego (§ 12 ust. 6).

Formy zajęć oraz liczebność grup studenckich określone zostały w Zarządzeniu nr 24 Rektora z dnia 9 kwietnia 2020 r. w sprawie *liczebności grup studenckich*. Zgodnie z §1 Zarządzenia, zajęcia dydaktyczne w Uniwersytecie w Białymstoku prowadzone mogą być w formie: wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, zajęć terenowych, zajęć laboratoryjnych, lektoratów języków obcych, proseminariów i seminariów, zajęć prowadzonych w formie zdalnego nauczania. Aktualne liczebności grup zajęciowych są adekwatne do przewidzianej formy zajęć i umożliwiają prawidłową ich realizację.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zaprojektowane treści programowe oraz wykorzystane metody kształcenia na studiach I i II stopnia prowadzonych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie ekonomia i finanse, co umożliwia studentom osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Program studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni

działalnością naukową we wskazanej dyscyplinie. Na kierunku poprawnie określono czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się. W programie studiów poprawnie zaplanowano sekwencję zajęć. W harmonogramie programu studiów dominują formy praktyczne realizacji zajęć, co zapewnia osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się. Program studiów umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, według zasad, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Obejmuje on również zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka obcego. Stosowane metody dydaktyczne są różnorodne, specyficzne i zapewniają osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się. Treści programowe przypisane do zajęć zawarte są w dostępnych dla studentów sylabusach. Organizacja procesu nauczania na studiach I i II stopnia prowadzonych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się, a czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Zajęcia dydaktyczne realizowane są w siedzibie Uczelni w formie bezpośredniego udziału nauczycieli i studentów.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć. Treści programowe określone dla praktyki zawodowej, liczba godzin, a także umiejscowienie w planie studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów określonych efektów uczenia się. Zaproponowane metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, a także sposób ich dokumentowania umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do zakładanych efektów uczenia się. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Praktyki sporadycznie były realizowane z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość, a weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się opierała się o jasne i znane kryteria jakościowe. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady. Uczelnia zapewnia studentom miejsca odbywania praktyk zawodowych, a w przypadku samodzielnego wskazania miejsca odbywania praktyki przez studenta, co ma miejsce bardzo często, odbywa się to zgodnie z przyjętymi zasadami na Uczelni. Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad ich realizacją ze strony uczelni opiekunowie praktyk, efekty uczenia się podlegają systematycznej ocenie dokonywanej z udziałem studentów, a jej wyniki są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Nieprawidłowości stwierdzone w obszarze kryterium 2:

1. W programie studiów I i II stopnia nie zapewniało wymaganej przepisami prawa liczby punktów ECTS przypisanej treściom humanistycznym (min. 5 ECTS).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie w programie studiów I i II stopnia wymaganej przepisami prawa liczby punktów ECTS przypisanej treściom z dziedziny nauk humanistycznych (tj. min. 5 ECTS).
2. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych w celu zapobiegania powstaniu zdiagnozowanych błędów i nieprawidłowości w przyszłości.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na kierunek na studia I i II stopnia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i bezstronne zapewniając kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku. Zasady rekrutacji kandydatów na studia szczegółowo reguluje przyjmowana co roku Uchwała Senatu w sprawie warunków i trybu rekrutacji prowadzonej w drodze elektronicznej na jednolite studia magisterskie, studia pierwszego stopnia i studia drugiego stopnia w danym roku akademickim. Zgodnie z jej zapisami w postępowaniu kwalifikacyjnym dla kandydatów na studia stacjonarne I stopnia na kierunku ekonomia w roku akademickim 2023/2024 brane są pod uwagę wyniki egzaminu dojrzałości z następujących przedmiotów: geografia, historia, matematyka, wiedza o społeczeństwie. Szczegółowe zasady postępowania kwalifikacyjnego uwarunkowane zostały jednocześnie rodzajem dokumentów uprawniających do ubiegania się o przyjęcie na studia (nowa matura/stara matura/matura europejska itp.).

Przyjęte procedury umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Osoba ubiegająca się o przyjęcie na studia II stopnia na kierunek ekonomia musi legitymować się dyplomem ukończenia studiów co najmniej I stopnia. Kryterium kwalifikacji stanowi ocena na dyplomie ukończenia studiów pierwszego stopnia (studiów drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich) oraz średnia arytmetyczna ocen ze studiów. Zgodnie z zapisami uchwały rekrutacyjnej kandydaci na kierunek ekonomia – studia II stopnia, którzy nie będą mieli w suplemencie do dyplomu ukończonego kierunku studiów następujących przedmiotów: mikroekonomia I i II, matematyka, ekonometria I, będą zobowiązani do ich uzupełnienia w trakcie pierwszego roku studiów.

Rekrutacja kandydatów na studia I i II stopnia realizowana jest przez Internetową Rejestrację Kandydatów (IRK), na stronie internetowej Uczelni. Wszyscy kandydaci umieszczani są na liście rankingowej. O przyjęciu na studia decyduje pozycja na tej liście wynikająca z kryteriów rekrutacji oraz limitu miejsc na kierunku. Z przeprowadzonego postępowania w sprawie przyjęcia na studia w systemie IRK sporządzany jest protokół rekrutacyjny, zawierający listę wszystkich kandydatów w kolejności uzyskanych wyników (punktów). Od odmownej decyzji Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej w sprawach przyjęcia na studia na kierunek ekonomia służy odwołanie do Rektora, które kandydat może złożyć w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji na piśmie. Odwołanie powinno w szczególności zawierać wskazanie przepisów, które zostały naruszone wraz ze związanym uzasadnieniem zarzutów.

W warunkach rekrutacji na studia nie zostały uwzględnione informacje o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów. Na początku roku akademickiego dla pierwszych lat studiów Uczelnia realizuje szkolenia dla studentów przygotowujące do udziału w zajęciach prowadzonych m.in. w trybie kształcenia na odległość, brak jest jednak tej informacji z punktu widzenia kandydata na studia.

Rekomenduje się uzupełnienie informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów już na etapie procesu rekrutacji.

Obowiązujące na kierunku warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów kierunku. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej zostały określone w §27 Regulaminie studiów (Obwieszczenie nr 6/2022 Rektora z dnia 7 grudnia 2022 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Uchwały nr 2424 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie Regulaminu studiów Uniwersytetu w Białymstoku). Student innej szkoły wyższej, w tym również zagranicznej może ubiegać się o przyjęcie na studia prowadzone przez Uniwersytet w Białymstoku po ukończeniu pierwszego roku studiów, pod warunkiem, że wypełnił wszystkie obowiązki wynikające z przepisów obowiązujących w poprzedniej uczelni. Warunkiem przeniesienia zajęć zaliczonych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się (wcześniej kształcenia). Rozstrzygnięcie w tej sprawie podejmuje Dziekan, a w przypadku studentów cudzoziemców na wniosek Dziekana - Rektor. Studentowi przenoszącemu zajęcia zaliczone w innej jednostce organizacyjnej uczelni macierzystej lub w innej uczelni, w tym zagranicznej, przypisuje się taką samą liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana efektom uczenia się, uzyskiwanym w ramach programu studiów dla zajęć na danym kierunku studiów Uniwersytetu w Białymstoku, na który przenosi się student. Natomiast, warunkiem przeniesienia zajęć zaliczonych w innej jednostce organizacyjnej uczelni macierzystej albo poza uczelnią macierzystą, w tym w uczelni zagranicznej, w miejsce punktów przypisanych zajęciom określonym w planie studiów jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się. Rozstrzygnięcie w tej sprawie podejmuje dziekan, a w przypadku studentów cudzoziemców decyzję administracyjną podejmuje rektor, po zasięgnięciu opinii dziekana. W przypadku stwierdzenia rozbieżności pomiędzy efektami uczenia się osiągniętymi podczas realizacji dotychczas obowiązującego studenta programu studiów, a efektami uczenia się określonymi dla kierunku, profilu i poziomu studiów, na którym student będzie kontynuował kształcenie, Dziekan wydaje rozstrzygnięcie o przyjęciu, określa warunki, termin i sposób uzupełnienia różnic programowych. Dziekan ustala wykaz zajęć równoważnych realizowanych w uczelni, z której przenosi się student wraz z określeniem liczby punktów ECTS przyznanej tym zajęciom.

Obowiązujące na kierunku warunki i procedury potwierdzania efektów uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów reguluje Uchwała nr 2541 Senatu z dnia 13 września 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie w Białymstoku. Potwierdzenie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem edukacji formalnej weryfikuje wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne studenta w celu zaliczenia określonych przedmiotów (wraz z przypisanymi do nich efektami uczenia się oraz liczbą punktów ECTS), przewidzianych w programie studiów określonego kierunku. Uniwersytet może także potwierdzić efekty uczenia się uzyskane poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku. Zgodnie z zapisami Uchwały nr 2541 Senatu z dnia 13 września 2019 r. (§ 3) w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. Potwierdzanie efektów uczenia się odbywa się na pisemny wniosek złożony przez kandydata. Wniosek musi zawierać informacje o kierunku studiów, poziomie kształcenia oraz zajęciach, z którymi związane są efekty uczenia się, o których potwierdzenie ubiega się kandydat (§ 4 Uchwały nr 2541 Senatu z dnia 13 września 2019 r.).

Funkcjonujące na kierunku zasady i procedury dyplomowania zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się przewidzianych na zakończenie studiów. Zostały określone w Regulaminie studiów obowiązującym od dnia 1 października 2019 r. wprowadzonym uchwałą nr 2424 Senatu z dnia 22 maja 2019 r. (tekst jednolity: Obwieszczenie nr 6/2022 Rektora z dnia 7 grudnia

2022 r.), a także w przepisach szczegółowych zawartych w: (1) Zarządzeniu nr 3 Rektora z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie zasad weryfikacji pisemnych prac dyplomowych w ramach obowiązujących w Uniwersytecie w Białymstoku procedur antyplagiatowych (wcześniej Zarządzenie nr 3 Rektora z 22 stycznia 2016 roku); (2) Zarządzeniu nr 2 Rektora z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie elektronicznego archiwizowania prac dyplomowych (wcześniej Zarządzenie nr 2 Rektora z 22 stycznia 2016 roku); (3) Uchwale Nr 32/RW/II/21 Rady Wydziału Ekonomii i Finansów z dnia 08.03.2021 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr 31/RW/II/21 w sprawie kryteriów formalno-merytorycznych przygotowania prac dyplomowych oraz sposobu zatwierdzania i warunków dokonywania zmian ich tematów.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest:

- zaliczenie objętych programem studiów przedmiotów i zdanie obowiązujących egzaminów oraz spełnienie innych wymagań przewidzianych programem studiów, a tym samym uzyskanie wszystkich efektów uczenia się określonych w programie studiów i wymaganej liczby punktów ECTS,
- złożenie pracy dyplomowej najpóźniej do końca sesji głównej (Dziekan może przedłużyć termin złożenia pracy dyplomowej do końca sesji poprawkowej), a także zamieszczenie jej w Archiwum Prac Dyplomowych (APD) zgodnie z obowiązującymi wymogami (<https://weif.uwb.edu.pl/student/procedura-dyplomowania/zlozenie-dokumentow/>),
- uzyskanie pozytywnego wyniku weryfikacji pracy dyplomowej pod kątem prawdopodobieństwa popełnienia plagiatu na podstawie raportu z Jednolitego Systemu Antyplagiatowego – JSA (od roku akademickiego 2018/2019), w latach wcześniejszych Otwartego Systemu Antyplagiatowego – OSA,
- uzyskanie pozytywnych ocen z pracy dyplomowej (promotora i recenzenta).

Egzamin dyplomowy odbywa się przed powołaną przez Dziekana Wydziału komisją w terminie wyznaczonym przez Dziekana. Egzamin dyplomowy powinien odbyć się w terminie nieprzekraczającym 30 dni od daty złożenia pracy. Ostateczny wynik studiów wylicza się jako sumę: 0,7 średniej arytmetycznej ocen uzyskanych przez studenta z egzaminów i zaliczeń objętych programem studiów z uwzględnieniem ocen niedostatecznych, z zastrzeżeniem, że uwzględnia się ocenę z egzaminu komisyjnego; 0,2 oceny pracy dyplomowej; 0,1 oceny egzaminu dyplomowego. W dyplomie ukończenia studiów wyższych wpisuje się ostateczny wynik studiów zgodnie z zasadą: do 3,40 – dostateczny; od 3,41 do 3,80 – dostateczny plus; od 3,81 do 4,20 – dobry; od 4,21 do 4,60 – dobry plus; od 4,61 do 5,00 – bardzo dobry. Komisja egzaminacyjna może podwyższyć ocenę o pół stopnia (0,5), jeżeli student uzyskał z pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego oceny bardzo dobre.

Prace dyplomowe przygotowywane przez studentów kierunku muszą spełniać określone wymogi formalne określone w Uchwale Nr 32/RW/II/21 Rady Wydziału Ekonomii i Finansów z dnia 08 marca 2021 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr 31/RW/II/21 w sprawie kryteriów formalno-merytorycznych przygotowania prac dyplomowych oraz sposobu zatwierdzania i warunków dokonywania zmian ich tematów. Na stronie Wydziału udostępnione są pliki: Szablon pracy dyplomowej; Wymogi edytorskie. Studenci przygotowujący prace licencjackie mają obowiązek wykazania się umiejętnościami i kompetencjami badawczymi, adekwatnymi do tego poziomu studiów, tj. mają za zadanie trafnie wyznaczyć cel i przedmiot badań, wskazać techniki badawcze, samodzielnie wyszukiwać i dokonać przeglądu literatury, wyszukać odpowiednie, aktualne dane, porządkować i dbać o spójność treści oraz argumentować, generalizować i wyciągać logiczne wnioski. Z kolei studenci przygotowujący prace magisterskie – poza wymienionymi powyżej – mają za zadanie wykazać się ponadto pogłębioną wiedzą teoretyczną na temat podejmowanego zagadnienia oraz umiejętnościami definiowania problemu badawczego, stawiania hipotezy badawczej i jej weryfikacji.

Temat pracy jest wypracowany na bazie współpracy studenta z promotorem. Tematy prac są też przedmiotem dyskusji na zebraniach Katedr/Zakładów. Następnie wszystkie tematy prac są akceptowane przez kierowników Katedr (w których zatrudnieni są promotorzy tych prac) a następnie Dziekana. Ostateczny wykaz tematów prac dyplomowych wraz z nazwiskami promotorów zatwierdza Dziekan.

Prace dyplomowe podlegają ocenie promotora oraz recenzenta. Wybór recenzenta dokonywany jest przez Dziekana spośród pracowników spoza zakładu, w którym zatrudniony jest promotor. Recenzje sporządzane są na formularzu recenzji zawartym w Archiwum Prac Dyplomowych (APD), której struktura wymaga odniesienia się przez osoby sporządzające recenzje do istotnych merytorycznie i formalnie elementów pracy licencjackiej lub magisterskiej. Po zatwierdzeniu recenzji przez promotora i recenzenta studenci mają możliwość zapoznania się z ich treścią w systemie APD, co jest istotne z punktu widzenia doskonalenia warsztatu naukowego.

Egzamin dyplomowy zarówno na studiach I stopnia, jak i II stopnia przeprowadzany jest w formie ustnej. W części pierwszej student dokonuje krótkiej prezentacji podjętego problemu badawczego, celu pracy, jej zakresu i uzyskanych rezultatów oraz odpowiada na pytanie Komisji dotyczące przedmiotu pracy dyplomowej. W drugiej części egzaminu student losuje dwa pytania: pytanie z listy – Zestaw pytań ogólnych dla danego kierunku studiów oraz pytanie z listy Zestaw pytań specjalnościowych/specjalizacyjnych dla danej specjalności/specjalizacji, na której student realizował program studiów. Komisja egzaminacyjna w trakcie egzaminu może formułować dodatkowe pytania. Z każdej części egzaminu dyplomowego Komisja wystawia ocenę, a wynik ogólny egzaminu ustala na podstawie ocen otrzymanych z poszczególnych części egzaminu. W skład komisji przeprowadzającej ustny egzamin dyplomowy wchodzi promotor i recenzent. Komisji przewodniczy Dziekan, Prodziekan lub upoważniony przez dziekana nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego w przypadku egzaminu magisterskiego lub stopień naukowy doktora w przypadku egzaminu licencjackiego.

Obowiązujące na kierunku ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania, w tym metody stosowane w procesie nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji i oceniania efektów uczenia się. Dają one możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen oraz określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Zasady ogólne sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się określa Regulamin studiów. Za sprawdzanie i ocenę stopnia osiągania efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych zajęć odpowiada prowadzący. Musi on na pierwszych zajęciach przedstawić sylabus dla zajęć ze szczególnym uwzględnieniem efektów uczenia się dla zajęć, metod weryfikacji ich osiągnięcia oraz zasad oceniania.

Podstawowymi elementami składającymi się na system weryfikacji efektów uczenia się są:

- zaliczenie przedmiotu - warunkiem zaliczenia przedmiotu jest obecność na obowiązkowych zajęciach, terminowe uzyskanie zaliczenia zajęć (z oceną liczbową) i końcowe zaliczenie przedmiotu,
- egzaminy - najczęściej formą weryfikacji efektów uczenia się jest egzamin, poprzedzony uzyskaniem zaliczenia z ćwiczeń z nauczanego przedmiotu. Na ogół przeprowadzane są egzaminy pisemne z pytaniami testowymi. Niektóre egzaminy zawierają pytania otwarte.

W nielicznych przypadkach odbywa się egzamin ustny. Przy ocenianiu egzaminów stosowana jest sześciostopniowa skala ocen (od 2 do 5, z ocenami 3,5 i 4,5);

- zaliczenie ćwiczeń - podstawą tego zaliczenia jest weryfikacja przypisanych do danej formy zajęć efektów poprzez: końcowy sprawdzian zaliczeniowy (kolokwium) lub kilka sprawdzianów/testów cząstkowych, przeprowadzonych w trakcie semestru. Niekiedy warunkiem uzyskania zaliczenia jest również zdobycie odpowiedniej liczby punktów za aktywność podczas zajęć, przygotowanie pisemnego opracowania w formie referatu lub projektu, bądź też wygłoszenie prezentacji, opracowane case study w grupach lub indywidualnie.

Ocena wystawiana w ramach zaliczenia zajęć i egzaminu jest wpisywana do systemu USOS. Ocenione prace pisemne (referaty, sprawdziany, prace egzaminacyjne itp.) na życzenie studenta są udostępniane do wglądu. Możliwości poprawy wynikają z przepisów Regulaminu studiów. Student ma zagwarantowaną możliwość jednokrotnego poprawienia kolokwium lub egzaminu, z którego otrzymał ocenę niedostateczną.

Proces sprawdzania i oceniania stopnia osiągania założonych efektów uczenia się w pełnym cyklu kształcenia na kierunku jest procesem kilkustopniowym i składa się z działań podejmowanych przez Kolegium Dziekańskie, kierowników Katedr/Zakładów, Kierunkowy Zespół Dydaktyczny, Wydziałową Radę Konsultacyjną, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, a także koordynatorów i prowadzących odpowiedzialnych za poszczególne przedmioty. W procesie tworzenia, sprawdzania i oceny efektów uczenia się, a tym samym programów studiów, stosuje się matryce efektów uczenia się, analizę wyników osiąganych przez studentów, metody oceny pracy studenta, ankiety studenckie i ankietę absolwentów. Weryfikacja efektów przeprowadzana jest również w oparciu o opinie absolwentów, którzy zakończyli studia na kierunku i rozpoczęli pracę zawodową, dzięki temu mogą dzielić się swoimi doświadczeniami wskazując na efekty, których osiągnięcie ma największe znaczenie dla dalszego ich rozwoju zawodowego.

Sposób rozwiązywania sytuacji konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się reguluje Regulamin studiów. Zgodnie z jego zapisami w ciągu 7 dni od daty przeprowadzenia zaliczenia/egzaminu student, który zgłasza umotywowane zastrzeżenia co do formy, trybu lub przebiegu zaliczenia/egzaminu, ma prawo złożyć wniosek o przeprowadzenie zaliczenia/egzaminu komisyjnego. W przypadku uznania zasadności wniosku dziekan decyduje o:

- dopuszczeniu do ustnego zaliczenia/egzaminu komisyjnego – w odniesieniu do zaliczenia/egzaminu ustnego,
- komisyjnym zweryfikowaniu oceny pracy – w odniesieniu do zaliczenia/egzaminu pisemnego.

Możliwość komisyjnego zdawania egzaminów i zaliczania zajęć ma na celu zagwarantowanie obiektywności procesu wystawiania ocen studentom, w przypadku wystąpienia wątpliwości dotyczących bezstronności egzaminatorów lub osób prowadzących zajęcia.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się możliwe do zastosowania w procesie nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Obecnie na kierunku weryfikacja efektów uczenia się prowadzona jest w siedzibie Uczelni, jednak posiadana przez Uniwersytet w Białymstoku infrastruktura informatyczna gwarantuje poprawność procesu weryfikacji efektów uczenia się w sytuacji konieczności jego realizacji w kształceniu zdalnym. Zasady dotyczące wykorzystywanych metod i technik w kształceniu zdalnym, wsparcia merytorycznego i technicznego regulują stosowne przepisy wewnętrzne Uczelni.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania, w tym metody stosowane w procesie nauczania z wykorzystaniem metod i technik

kształcenia na odległość, zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się określono w programie studiów oraz szczegółowo w sylabusach do poszczególnych zajęć. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy sprawdzane są najczęściej w czasie egzaminu ustnego lub pisemnego. W przypadku części przedmiotów w ramach wykładu przeprowadzana jest też dyskusja sprawdzająca osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych sprawdzane są najczęściej na ćwiczeniach za pomocą wielu różnych form. Do najczęściej stosowanych należą: kolokwium pisemne, projekt pisemny, projekt przygotowany w formie prezentacji multimedialnej, udział w dyskusji, studia przypadku, referaty, zadania grupowe i indywidualne, aktywność na zajęciach, prace domowe.

Przyjęte metody sprawdzania i oceniania wynikają z uwarunkowań i specyfiki dyscypliny ekonomia i finanse. Przykładowe metody weryfikacji kluczowych z punktu widzenia dyscypliny efektów uczenia się na studiach I stopnia są następujące:

- w zakresie wiedzy: (student) zna w zaawansowanym stopniu metody matematyczne, statystyczne i prognostyczne oraz narzędzia informatyczne gromadzenia, analizy i prezentacji danych wyjaśniające złożone zależności ekonomiczne i społeczne – rozwiązywanie zadań, analiza danych statystycznych, przygotowanie prezentacji,
- w zakresie umiejętności: posiada umiejętność wykorzystywania posiadanej wiedzy do formułowania i rozwiązywania złożonych problemów, krytycznej analizy przyczyn i przebiegu konkretnych procesów oraz zjawisk społeczno-gospodarczych w ujęciu makro i mikroekonomicznym z uwzględnieniem aspektów organizacyjnych, środowiskowych, demograficznych – dyskusja w grupach, rozwiązywanie problemów - praca w grupach zadaniowych,
- w zakresie kompetencji społecznych: potrafi samodzielnie rozwiązywać konkretne problemy poznawcze i praktyczne w oparciu o krytyczną ocenę posiadanej wiedzy, zgromadzonych informacji – rozwiązywanie przykładów praktycznych, studia przypadków (case studies).

W przypadku studiów II stopnia przykładowe metody weryfikacji kluczowych z punktu widzenia dyscypliny efektów uczenia się są następujące:

- w zakresie wiedzy: (student) w pogłębionym stopniu istotę więzi społeczno-ekonomicznych oraz występujących między nimi prawidłowości w kontekście bieżącym i historycznym – kolokwium pisemne,
- w zakresie umiejętności: potrafi umie wykorzystywać posiadaną wiedzę do budowania (specyfikacji, szacowania, weryfikacji i interpretacji) modeli ekonometrycznych i wykorzystywać je w analizach ekonomicznych – praca projektowa,
- w zakresie kompetencji społecznych: jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, umiejętności i odbieranych treści w celu samodzielnego uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności – aktywność na zajęciach, odpowiedzi ustne.

Efekty zakładające zdobycie przez studenta wiedzy i umiejętności wykorzystywania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych założone w ramach takich zajęć jak: narzędzia informatyczne w ekonomii, badania operacyjne na studiach I stopnia), czy też ekonometria, prognozowanie procesów gospodarczych na studiach studia II stopnia, weryfikowane m.in. poprzez ocenę zadań wykonywanych indywidualnie lub grupowo na ćwiczeniach lub w samodzielnie w domu. W odniesieniu do wskazanego efektu uczenia się **rekomenduje się** natomiast zwiększenie w procesie weryfikacji założonych efektów uczenia się udziału oceny wykonania przez studentów projektów bądź raportów z badań potwierdzających (i dokumentujących) przygotowanie studentów do prowadzenia badań (lub udziału

w nich) poprzez rozwiązywanie problemów właściwych dla kierunku studiów z wykorzystywaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Założone efekty uczenia się w ramach umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 na studiach I stopnia, a w przypadku studiów II stopnia B2+, weryfikowane są podczas lektoratów przy wykorzystaniu takich metod jak: prezentacje, prace pisemne, kolokwia/ kartkówki, wypowiedzi ustne, ocena aktywności na zajęciach.

Zgodnie z Regulaminem studiów (§ 23) uzyskanie przynajmniej 51% punktów możliwych do zdobycia w trakcie zaliczeń i egzaminów pozwala uznać, że student opanował w sposób dostateczny efekty uczenia się założone dla przedmiotu. Szczegółowy opis metod stosowanych do sprawdzania i oceniania każdego efektu uczenia się z zakresu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zawierają sylabusy przedmiotów.

Osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się uwidocznił jest w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów oraz prac dyplomowych. Dokumentowania efektów uczenia się osiąganych przez studentów w ramach kierunku odbywa się na następujących poziomach:

- system USOS, w ramach którego dokumentowane są oceny studentów i który umożliwia przechowywanie i archiwizowanie protokołów egzaminów i zaliczeń z poszczególnych przedmiotów,
- przechowywanie dokumentacji dotyczącej osiągania przez studentów efektów uczenia się przez nauczycieli akademickich (w tym prac egzaminacyjnych, kolokwiów, wypracowań, referatów, projektów, prac domowych, list obecności i list dotyczących aktywności studentów), okres przechowywania dokumentacji – 1 rok po przeprowadzeniu egzaminu/zaliczenia.

Dokonany przegląd prac etapowych (egzaminów, projektów, prac zaliczeniowych) oraz dyplomowych potwierdził, że ich rodzaj, forma, tematyka i metodyka oraz stawiane im wymagania są w większości dostosowane do poziomu i profilu studiów, efektów uczenia się oraz dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany. Rodzaje, tematyka i metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych, jakie są przygotowywane przez studentów na kierunku, zasadniczo odpowiadają potrzebom skutecznej weryfikacji założonych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dobór rodzajów, tematyki i metodyki prac etapowych i egzaminacyjnych, a także projektów uzależniony jest od rodzaju prowadzonych zajęć (wykłady, ćwiczenia, lektoraty) i jest adekwatny do przypisanych danym zajęciom treści programowych. Prace etapowe, jakie studenci realizują w ramach poszczególnych zajęć to przede wszystkim: sprawdziany i testy, zadania indywidualne i grupowe, w tym przeprowadzone przy wykorzystaniu narzędzi informatycznych. Najczęściej stosowaną formą oceny studenta jest egzamin, poprzedzony uzyskaniem zaliczenia ćwiczeń z nauczanego przedmiotu. Prace zaliczeniowe (kolokwia) i egzaminacyjne przyjmują z reguły formę testów (pytania zamknięte i otwarte), zadań problemowych oraz formę zestawów pytań otwartych/ opisowych w przypadku egzaminów ustnych.

Oceniane prace dyplomowe spełniały wymogi stawiane pracom licencjackim/magisterskim, a realizowane tematy były zgodne z efektami uczenia się dla kierunku oraz jego zakresem. W odniesieniu do części prac zdiagnozowano zawyżanie ocen. W przypadku prac magisterskich **rekomenduje się** zwrócenie większej uwagi na poprawność opisu stosowanej metodyki badawczej, w tym sprecyzowanie założonych do rozwiązania problemów badawczych oraz metod weryfikacji podstawionych hipotez.

Osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się monitorowane jest również poprzez prowadzony monitoring losów absolwentów. Monitorowanie karier zawodowych absolwentów studiów wyższych prowadzi Biuro Karier UwB we współpracy z Wydziałem. Przeprowadza ono badania ankietowe

dotyczące losów absolwentów UwB, w tym Wydziału Ekonomii i Finansów, które uwzględnia ocenę odbytych studiów. Badanie ma na celu dostosowanie kierunków studiów i programów studiów do potrzeb rynku pracy. Badanie to w założeniu stanowi również narzędzie pozwalające na: (1) zweryfikowanie stopnia w jakim studia na Uniwersytecie w Białymstoku przygotowują studentów do wejścia na rynek pracy; (2) ustalenie stopnia teoretycznego oraz praktycznego przygotowania, a także wskazanie na elementy, które należy zmienić w celu ułatwienia startu zawodowego; (3) zweryfikowanie czy program studiów, a przez to umiejętności absolwentów, spełniają oczekiwania przyszłych pracodawców; (4) ustalenie, czy kierunek studiów realizowany na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB pozwala na rozwój zainteresowań studentów (5) stworzenie podstaw do weryfikacji programów studiów.

Uzyskane wyniki prowadzanego monitoringu losów absolwentów studiów I stopnia wskazują, iż znaczna część absolwentów decyduje się na kontynuację kształcenia na studiach II stopnia na Wydziale Ekonomii i Finansów Uniwersytetu w Białymstoku. Część absolwentów studiów I stopnia podejmuje studia magisterskie w większych ośrodkach akademickich i gospodarczych, co umożliwia im kontynuację nauki i poszukiwanie zatrudnienia na rynkach pracy większych aglomeracji. Raport z Badania Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022 wskazuje, że większość absolwentów kierunku ekonomia (81%) posiada zatrudnienie. Osoby niepracujące najczęściej kontynuują studia (62%). Około 20% ankietowanych posiadała trudności podczas szukania pracy. Te problemy dotyczyły przede wszystkim: braku doświadczenia (83%), braku ofert na lokalnym rynku pracy (83%), braku odpowiednich kwalifikacji (67%) oraz nieatrakcyjnych warunków zatrudnienia (58%).

Dane z systemu ELA pokazują, że przeciętny czas oczekiwania na pierwsze zatrudnienie etatowe po uzyskaniu dyplomu absolwenta studiów I stopnia na kierunku ekonomia, który ukończył studia w 2021 r. wynosił średnio 5,8 miesiąca (studia stacjonarne) i 1,1 miesiąca (studia niestacjonarne). Wśród absolwentów studiów II stopnia przeciętny czas oczekiwania na pierwsze zatrudnienie wyniósł średnio 3,35 miesiąca (studia stacjonarne) i 0,92 miesiąca (studia niestacjonarne).

Skuteczność osiągania założonych efektów uczenia się przejawia się również we współpracy studentów kierunku działających w kołach naukowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach realizacji badań prowadzonych na rzecz praktyki. Studenci na kierunku mają możliwość rozwijania swoich umiejętności w ramach zespołów badawczych i kół naukowych. Współpracują oni również z wykładowcami w ramach różnych działań, m.in. przy współautorstwie publikacji, udziale i organizacji konferencji, realizacji projektów naukowych oraz w organizacji konferencji i warsztatów naukowych oraz popularnonaukowych. Przykładami takich działań może być m.in.:

- współautorstwo studentów kierunku w publikacjach naukowych, które opublikowane zostały m.in. w czasopiśmie *Handel Wewnętrzny* (2018), *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach* (2019), *Optimum. Economic Studies* (2019 i 2020), *Eastern European Journal of Transnational Relations* (2020), *Studia Prawno-Ekonomiczne* (2020), *Akademia Zarządzania* (2023) oraz monografiach tematycznych z obszaru ekonomii i finansów;
- udział studentów kierunku w projektach badawczych w tym m.in.: „Gmina na 5!” edycja 2021/2022 organizowanym przez Studenckie Koło Naukowe Akceleracji SGH w Warszawie; „TikTok - szansa czy zagrożenie w komunikacji marketingowej”, organizowanym przez Studenckie Koło Menedżerów działającym przy Instytucie Zarządzania UwB; listopad 2021 r. - kwiecień 2022 r.;

- organizacja przez studentów kierunku Studenckiej Konferencji Naukowej online pt. „Zmiany społeczno-gospodarcze w Unii Europejskiej” (MS Teams , 16.05.2022 r.) oraz „Polski Ład - analiza” (MS Teams, 10.09.2022 r.);
- udział studentów kierunku w Konferencji Naukowych wraz z prezentacją referatów, w tym w: 31. Ogólnopolskiej Konferencji Studenckich Kół Naukowych „Człowiek i jego środowisko” (Kielce, 22.04.2022 r.), II Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Naukowej „Zarządzanie i turystyka XXI wieku” (22.01.2021 r.) oraz Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Wyzwania w zarządzaniu w obliczu Gospodarki 4.0” (Białystok, 23-24. 06.2022 r.);
- udział studentów kierunku w organizacji konkursu pt. „Współpraca międzynarodowa województwa Podlaskiego - analiza SWOT” (25.06.2021 r.);
- organizacja przez studentów kierunku webinaru popularnonaukowego na platformie Microsoft Teams „Inwestuj z głową, oszczędzaj z głową” (2021).

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia posiada formalnie przyjęte i opublikowane, przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia I i II stopnia. Opracowany system weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w osiąganiu założonych efektów uczenia się oraz ich wiarygodną ocenę. Jego opis dostępny jest na poziomie programu studiów oraz szczegółowo na poziomie sylabusów do przedmiotów. Istotny element procesu weryfikacji osiąganych efektów na ocenianym kierunku stanowi proces dyplomowania, w ramach którego student jest zobligowany napisać pracę dyplomową (odpowiednio pracę licencjacką w przypadku studiów I stopnia oraz pracę magisterską w przypadku studiów II stopnia) oraz zdać egzamin dyplomowy. Oceniane prace dyplomowe spełniały wymogi stawiane pracom licencjackim/magisterskim, a realizowane tematy były zgodne z efektami uczenia się dla kierunku oraz jego zakresem. W przypadku prac magisterskich **rekomenduje się** zwrócenie większej uwagi na poprawność opisu stosowanej metodyki badawczej, w tym sprecyzowanie założonych do rozwiązania problemów badawczych oraz metod weryfikacji podstawionych hipotez. Przyjęte i stosowane na kierunku metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania studenta do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Osiągnięte przez studentów efekty uczenia się uwidocznił się w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych, a rodzaj, forma, tematyka i metodyka tych prac są dostosowane do poziomu i profilu kierunku studiów. Weryfikacja osiąganych efektów uczenia się oparta jest również o badanie ścieżki kariery zawodowej absolwentów. Uczelnia zapewnia studentom możliwość uczestnictwa w działalności badawczej, co przejawia się m.in. we współpracy studentów kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach realizacji badań prowadzonych na rzecz praktyki. Studenci kierunku są również współautorami publikacji naukowych, współpracują przy organizacji konferencji, uczestniczą w konferencjach (w tym studenckich) puentując wyniki swoich badań oraz biorą udział w realizacji projektów naukowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia prowadzi 87 osób, z czego na Wydziale Ekonomii i Finansów zatrudnionych jest 67 pracowników. Wśród osób prowadzących zajęcia znajduje się 4 profesorów, 17 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 46 osób ze stopniem naukowym doktora oraz 20 osób z tytułem zawodowym magistra.

Relacja liczebności kadry w stosunku do liczby studentów wynosi 1:12 i zapewnia prawidłową realizację zajęć. W grupie nauczycieli akademickich z tytułem profesora oraz stopniem naukowym doktora habilitowanego dyscyplinę ekonomia i finanse reprezentuje 18 pracowników. Ponadto, wśród doktorów habilitowanych dwie osoby reprezentują dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości i jedna psychologię. W grupie doktorów najliczniejszą grupę stanowią pracownicy reprezentujący dyscyplinę ekonomia i finanse (42 osoby), nauki o zarządzaniu i jakości reprezentuje jedna osoba, nauki prawne – jedna osoba, kulturoznawstwo - jedna osoba i nauki socjologiczne również jedna osoba. W grupie osób z tytułem zawodowym magistra dziesięć osób reprezentuje ekonomię i finanse, dwie - nauki o zarządzaniu i jakości, jedna osoba - nauki o kulturze fizycznej, zaś siedem osób to lektorzy języków obcych.

Liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku, dorobek naukowy oraz doświadczenie zawodowe kadry w pełni umożliwia prawidłową realizację procesu nauczania i odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim.

Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia na kierunku posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w zakresie dziedziny nauk społecznych, głównie w dyscyplinie ekonomia i finanse, do której kierunku został przypisany. Potwierdzony dorobek naukowy nauczycieli jest bezpośrednio związany z realizowanymi przedmiotami w zakresie prowadzonych prac naukowo-badawczych, publikacji oraz realizowanych projektów naukowo-badawczych i ekspertyz. W latach 2017-2023 pracownicy wydziału realizowali łącznie 5 projektów NCN uzyskanych w ramach konkursów Opus, Preludium i Miniatura, 1 projekt na zlecenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz dwa we współpracy z Urzędem Marszałkowskim w Białymstoku. W tym samym okresie wzrosła liczba awansów pracowników, w szczególności dwóch pracowników uzyskało tytuł profesora, 7 osób stopień naukowy doktora habilitowanego i 20 - stopień naukowy doktora. Niektórzy pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku posiadają także doświadczenie zawodowe zarówno w obszarze dydaktyki, jak i praktyki. Część pracowników pełni w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych funkcje ekspertów, konsultantów, członków rad nadzorczych, a także członków zarządów co zbliża potrzeby dydaktyki i praktyki. Kadra dokłada także znacznych starań, aby studenci mieli możliwość spotykania się z przedstawicielami organizacji i przedsiębiorstw na Wydziale Ekonomii i Finansów. Przedstawiciele ci są zapraszani zarówno na konferencje, jak i seminaria.

Przy powierzaniu koordynowania poszczególnych przedmiotów, jak i ich prowadzenia nauczycielom akademickim i innym osobom brane są pod uwagę ich kompetencje, specjalizacje w określonych dziedzinach wiedzy, doświadczenie naukowe i/lub zawodowe. Kwalifikacje kadry realizującej program studiów są także adekwatne do wymagań wynikających z obowiązujących standardów i specyfiki przedmiotów. Za obsadę poszczególnych zajęć odpowiadają kierownicy katedr i zakładów WEiF, biorąc pod uwagę przede wszystkim zainteresowania naukowe i dorobek naukowy i dydaktyczny pracowników. Istotnym aspektem doboru kadry jest powierzanie seminariów dyplomowych/magisterskich i innych zajęć związanych z nabywaniem przez studentów przygotowania do prowadzenia badań i kompetencji badawczych osobom legitymującym się doświadczeniem badawczym w dziedzinie wiodącej jaką są nauki społeczne.

Zróżnicowanie i rozwój kadry gwarantują właściwe przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych i udziału w tych badaniach. Znacząca część nauczycieli akademickich jest przygotowana do prowadzenia zajęć w językach obcych. Na podstawie informacji przedstawionych w Raporcie Samooceny, udostępnionych w trakcie wizytacji dokumentów oraz udzielonych przez pracowników uczelni wyjaśnień i informacji sformułować można pozytywną ocenę dotyczącą liczebności oraz struktury kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na kierunku studiów. Liczebność oraz struktura kwalifikacji kadry nauczycieli akademickich umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz pełne osiągnięcie zakładanych celów i efektów uczenia się.

Obsada zajęć jest prawidłowa, zaś kompetencje wymagane do prowadzenia poszczególnych przedmiotów są pokryte przez doświadczenie i kwalifikacje naukowe kadry prowadzącej zajęcia. Dotyczy to wykładów, ćwiczeń i seminariów dyplomowych, przygotowujących do prowadzenia badań naukowych. Kadra dydaktyczna uczestniczy w procesie rozwoju naukowego studentów poprzez zachęcanie oraz włączanie ich do badań naukowych, tak, aby jako absolwenci Wydziału mieli szansę i odpowiednie kwalifikacje do aplikowania do Szkoły Doktorskiej.

Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami. Nauczyciele zostali przeszkoleni w zakresie wykorzystywania platform elektronicznych, w tym zwłaszcza EduPortal bazujący na MS Teams, które umożliwiają sprawną realizację procesu nauczania i weryfikację efektów uczenia się, a także komunikowanie się w ramach obowiązujących godzin konsultacji.

Polityka kadrowa prowadzona przez WEiF bazuje na zasadach określonych w Statucie Uczelni z dnia 19 stycznia 2021 r., Regulaminie Pracy z dnia 17 stycznia 2020 r. oraz Regulaminie okresowego oceniania nauczycieli akademickich Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 20 września 2019 r.

Jest ona ukierunkowana na rozwój kompetencji pracowników i ich międzynarodową aktywność naukową oraz dydaktyczną. W szczególności nastawiona jest na optymalizację poziomu i struktury zatrudnienia z punktu widzenia efektywności działalności badawczo-dydaktycznej oraz rozwój naukowy kadry poprzez system ocen i motywacji.

Na Wydziale Ekonomii i Finansów obowiązuje transparentny system zatrudniania nauczycieli akademickich, dostosowany do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć dydaktycznych. W stosowanym na Wydziale systemie zatrudniania uwzględnia się dorobek naukowy poszczególnych kandydatów/pracowników, jak również doświadczenie i osiągnięcia dydaktyczne, a w przypadku innych osób - ich doświadczenie zawodowe w obszarze problematyki prowadzonych zajęć.

W ramach polityki kadrowej stosowany jest system oceny pracowników. Ocena pracowników prowadzona jest w trzech obszarach działalności, tj. naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym. Poszczególne obszary oceniane są w zależności od rodzaju stanowisk zatrudnienia (pracownik badawczo-dydaktyczny, dydaktyczny, badawczy). Ocena przeprowadzana jest nie rzadziej niż raz na 4 lata, albo na wniosek rektora. Ocenę pozytywną otrzymuje pracownik, który uzyskał ocenę pozytywną

we wszystkich ocenianych obszarach. Przy ocenie uwzględnia się ankiety studenckie, jeśli oceny dokonało co najmniej 25% studentów/doktorantów przypisanych do danych zajęć. Ocena okresowa pracowników dokonywana jest przez Wydziałową Komisję Oceniającą. Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne są corocznie oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem na podstawie anonimowych ankiet w systemie USOS. Wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, stanowią ważny czynnik warunkujący doskonalenie członków kadry, a często nawet planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych. Z pracownikami, którzy otrzymują niskie oceny w ankietach studenckich rozmowę przeprowadzają odpowiednio kierownik Zakładu/Katedry lub dziekan wydziału. Oceny nauczycieli dokonują też bezpośredni przełożeni lub inne osoby wskazane przez Dziekana, w formie hospitacji zajęć. Pracownicy zapoznają się z wynikami oceny, w której zawarte są ewentualne uwagi i sugestie dotyczące jakości prowadzonych zajęć. Władze dziekańskie systematycznie monitorują osiągnięcia naukowe pracowników Wydziału.

Ważnym aspektem prowadzonej na Wydziale polityki rozwoju kadry naukowej jest polityka informacyjna, której celem jest podnoszenie świadomości pracowników w kontekście zachodzących zmian legislacyjnych związanych z ewaluacją jakości działalności naukowej, zasadami postępowania awansowych, czy też kryteriami oceny dorobku naukowego pracowników. Wydziałowa strona internetowa pełni ważną rolę w zakresie polityki informacyjnej dotyczącej kryteriów oceny jakości działalności naukowej oraz jej efektów.

W ramach polityki kadrowej WEiF przewidziany jest również system wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych, który obejmuje: udzielanie urlopów naukowych, dofinansowywanie ze środków Wydziału kosztów monografii naukowych i artykułów naukowych, a także uwzględnienie w systemie nagród wysiłków w zakresie ubiegania się o dofinansowanie projektów naukowych. Rektor może ponadto przyznać pracownikowi wynagrodzenie motywacyjne na okres jednego roku lub obniżyć pensum dydaktyczne. Z tego ostatniego rozwiązania korzysta w roku akademickim 2023/24 czworo pracowników WEiF. Polityka kadrowa sprzyja rozwojowi kadry oraz stabilności zatrudnienia.

Uczelnia wprowadziła procedurę zapobiegania sytuacjom konfliktowym i ich rozwiązywania. Wśród aktów regulujących te kwestie znalazły się Zarządzenia nr 85 i 86 Rektora z dnia 21 grudnia 2021 r. W sprawie Planu równości płci oraz strategii działań na rzecz równości na lata 2022–2024 oraz wprowadzenia procedury przeciwdziałania dyskryminacji w Uniwersytecie w Białymstoku. Pracownicy oraz studenci Uczelni mają możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w obszarach, do których przypisano efekty uczenia się na kierunku ekonomia, co umożliwia prawidłową realizację zajęć oraz przygotowanie studentów do udziału w badaniach

naukowych. Nauczyciele akademicki są wysoce zaangażowani w proces naukowy, dydaktyczny i organizacyjny. Polityka kadrowa prowadzona na uczelni zapewnia właściwy dobór pracowników oraz zawiera transparentne procedury zatrudniania, motywowania, przeglądu i weryfikacji kadry. Uczelnia zapobiega działaniom nieetycznym i wskazuje procedury rozwiązywania konfliktów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Wydział Ekonomii i Finansów dysponuje infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do potrzeb kształcenia na kierunku. Realizacja procesu nauczania odbywa się w 5 salach wykładowych, 7 ćwiczeniowych oraz 2 pracowniach komputerowych. Pomieszczenia dydaktyczne dysponują liczbą miejsc 30 do 200. Ponadto w katedrach/zakładach znajdują się pomieszczenia przystosowane do prowadzenia seminariów oraz odbywania konsultacji przez pracowników. Pozwala to na realizację całości zadań dydaktycznych Wydziału w ramach jednego budynku.

Wszystkie sale są wyposażone w systemy multimedialne, tj. stanowisko komputerowe z programowaniem biurowym, z dostępem do Internetu, rzutnik multimedialny oraz nagłośnienie. Studenci mają możliwość korzystania z 80 stanowisk komputerowych znajdujących się w pracowniach komputerowych, bibliotece oraz na korytarzu Wydziału Ekonomii i Finansów. Sprzęt znajdujący się w salach komputerowych jest dostosowany do wymagań aplikacji komputerowych używanych przez studentów podczas zajęć dydaktycznych i odpowiada warunkom przyszłej pracy zawodowej oraz badawczej.

Pracownicy badawczo-dydaktyczni i dydaktyczni korzystają z pomieszczeń przeznaczonych na potrzeby katedr/zakładów wyposażonych w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu i drukarki. Komputery wyposażone są w oprogramowanie biurowe, mają dostęp do e-baz biblioteki, a także na życzenie mogą mieć dostęp do specjalistycznych programów.

Studenci i pracownicy Wydziału mają możliwość korzystania z szeroko pasmowego Internetu nie tylko w salach komputerowych, ale również poza nimi, za pomocą bezprzewodowej sieci Eduroam, na prywatnych komputerach lub urządzeniach mobilnych. Umożliwia to szybki dostęp do informacji, które często studenci wyszukują na potrzeby zajęć. Ponadto Wydział ma możliwości korzystania z systemu zarządzania i wirtualnego środowiska nauczania przedmiotów - platformy e-learningowej EduPortal, która jest wykorzystywana do wspomagania tradycyjnego nauczania poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Studenci i pracownicy po zalogowaniu się na platformę mają dostęp do dokumentacji użytkownika platformy EduPortal. Na platformie mogą być prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, zapewniające synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia.

Kompleksową obsługę toku studiów, studentów, doktorantów oraz pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych zapewnia Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS).

Budynek Wydziału jest dostosowany pod względem architektonicznym do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Z myślą o studentach z niepełnosprawnością ruchową przy głównym wejściu ułożone są dwa podjazdy, zamontowano także dźwig elektryczny osobowy. Dla osób niedosłyszących zamontowano w jednej z sal wykładowych pętlę indukcyjną. Ponadto na wydziale znajduje się dodatkowo jedna przenośna pętla indukcyjna, którą w razie potrzeby może być montowana w dowolnej sali. Drzwi katedr, zakładów i dziekanatów opatrzone zostały informacjami w alfabecie Braille’a.

W bibliotece znajduje się stanowisko komputerowe przystosowane do obsługi przez osoby niedowidzące. Można do niego podłączyć powiększalnik z wbudowaną lampą i kamerą. Oprócz tego biblioteka udostępnia czytelnikom niedowidzącym odtwarzacz elektroniczny książki. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość bezpłatnego korzystania z kserokopiarki w dziekanacie. Uczelnia prowadzi wypożyczalnię sprzętu specjalistycznego. Jej działanie koordynuje Dział Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Wypożyczalnia udostępnia laptopy z programami udźwiękowiającymi, maszynę do pisania brajlem, przenośną pętlę indukcyjną oraz przenośny system nagłośnienia sali. Obecnie trwają prace nad zakupem nowego wyposażenia.

Studenci kierunku na dwóch stanowiskach komputerowych mają dostęp do szerokopasmowego Internetu oraz pakietu biurowego Microsoft Office, z których korzystać można w sposób ciągły między godziną 7:00 a 21:00, bez konieczności zgłaszania takiej potrzeby. Wszyscy studenci mają dostęp do szerokopasmowego Internetu bezprzewodowego Eduroam. Dla realizacji pracy grupowej uruchomiono dla studentów przestrzeń coworkingową. W godzinach, w których nie są prowadzone zajęcia w salach komputerowych studenci mają możliwość korzystania z wyposażenia po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby. W pracowniach komputerowych oprócz pakietu Office dodatkowo zainstalowane jest oprogramowanie specjalistyczne tj.: PS Imago 9.0, ACL, Płatnik, Symfonia Finanse i Księgowość, Symfonia Kadry i Płace. Ponadto każdy student ma możliwość otrzymania programu statystycznego PS Imago 9.0 z możliwością instalacji na dowolnym komputerze osobistym.

Analiza stanu faktycznego wykazała, że wykorzystanie oprogramowania na zajęciach jest nieco ograniczone. Na zajęciach ze *statystyki opisowej i matematycznej, ekonometrii i prognozowaniu procesów ekonomicznych* wykorzystuje się głównie Microsoft Excel oraz darmowy program Gretl, a także PS Imago. W ramach zajęć z *zastosowania informatyki w finansach i rachunkowości* wykorzystywana jest Symfonia zaś w ramach narzędzi informatycznych w ekonomii – MS Word, MS Excel i MS PowerPoint. Z uwagi na różnorodność zajęć związanych w realizowanymi specjalnościami, ZO PKA rekomenduje szersze wykorzystanie aktualnych pakietów komputerowych na zajęciach z *rachunkowości, logistyki czy analiz finansowych*.

W systemie biblioteczno-informacyjnym Uniwersytetu w Białymstoku funkcjonuje dziesięć bibliotek - Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia oraz dziewięć bibliotek specjalistycznych. Biblioteka Ekonomiczna jest jedną z największych bibliotek specjalistycznych Uniwersytetu. W jej zbiorach znajdują się książki, czasopisma, mapy oraz cyfrowe nośniki danych. Ogólna liczba woluminów na dzień 31.08.2023 r. roku wyniosła 66893 woluminy, w tym: 64352 książek (wydawnictw zwartych i ciągłych), 294 zbiorów specjalnych i 2247 oprawionych roczników czasopism. W bieżącej prenumeracie płatnej jest obecnie 9 tytułów czasopism. W bibliotece ekonomicznej są to: Gospodarka Materiałowa i Logistyka, Marketing i Rynek, MIT Sloan Management Review Polska, Personel i Zarządzanie oraz Rachunkowość. Z kolei w bibliotece uniwersyteckiej znajdują się Ekonomista, Doradztwo podatkowe, Polityka społeczna, a także Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny. Ponadto biblioteki udostępniają 16 tytułów czasopism związanych z ocenianym kierunkiem, które pozyskują w formie bezpłatnej.

Gromadzenie odbywa się w sposób systematyczny przede wszystkim poprzez zakup czy wymianę międzybiblioteczną. Wybór książek i czasopism do zbiorów odbywa się w porozumieniu z nauczycielami akademickimi, w oparciu o programy studiów i literaturę polecaną w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Brane są też pod uwagę potrzeby zgłaszane przez studentów. W latach 2017-2023 w zbiorach przybyło ogółem 7075 woluminów, w tym samym okresie wycofano 520 woluminów.

Studenci i pracownicy mogą korzystać z baz elektronicznych udostępnianych w sieci biblioteczo-informacyjnej Uniwersytetu. Zasoby elektroniczne Uniwersytetu tworzy Wirtualna Biblioteka Nauki, która zawiera EBSCO pakiet podstawowy, Science Direct (Elsevier), Nature, Science, Springer Link, Scopus, Web of Knowledge, Wiley Online Library oraz bazy dodatkowo zakupione przez Uczelnię, przydatne w procesie kształcenia w dziedzinie nauk społecznych, takie jak: Cambridge Journals Online, JSTOR, Lex, Legalis, Sociology Source Ultimate. Ponadto, można korzystać z Serwisu IBUK Libra - elektronicznej bazy książek naukowych i popularnonaukowych, wydanych przez renomowane polskie oficyny. Każdego roku Biblioteka wykupuje dostęp do podstawowych podręczników akademickich, polecanych przez nauczycieli. Dostęp do literatury zalecanej w sylabusach zarówno w formie tradycyjnej jak i cyfrowej jest adekwatny. Ważnym źródłem informacji jest również Centrum Dokumentacji Europejskiej, ośrodek sieci informacyjnej Europe Direct.

Zasoby cyfrowe Biblioteki Uniwersyteckiej oraz pozostałych bibliotek naukowych i archiwów regionu udostępnione są w Podlaskiej Bibliotece Cyfrowej (obecnie ponad 62 tysiące dokumentów), a dorobek naukowy pracowników, doktorantów i studentów Uczelni w Repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku (ponad 14 tysięcy dokumentów).

Biblioteka jest czynna przez siedem dni w tygodniu, co zapewnia pełny dostęp do Czytelni, Wypożyczalni, katalogów komputerowych i baz danych. Czyelnicy mają do dyspozycji 18 miejsc w czytelni oraz dodatkowe miejsce przy stole z elektryczną regulacją wysokości, przeznaczone dla osób na wózkach inwalidzkich. Do dyspozycji czytelników jest 5 stanowisk komputerowych włączonych do sieci biblioteczo-informacyjnej Uniwersytetu. Czyelnicy mają również dostęp do skanera samoobsługowego. Biblioteka pracuje w systemie komputerowym ALEPH. System ten umożliwia czytelnikom nie tylko dostęp do katalogu przez Internet, ale także składanie zamówień, rezerwacje i samodzielne przedłużenia terminu zwrotu wypożyczonych materiałów. Biblioteka współpracuje z Katalogiem NUKAT – Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym.

Na WEiF prowadzony jest stały monitoring warunków w jakich przebiega proces dydaktyczny oraz warunków w jakich studenci spędzają przerwy między zajęciami. Monitoring odbywa się w dwojaki sposób. Pierwszy to sprawozdania składane co roku przez pracowników odpowiedzialnych za bazę dydaktyczną i naukową oraz system biblioteczo-informacyjny. Drugi to opinie uzyskiwane od różnych grup interesariuszy: pracowników, studentów i absolwentów. Szczególne znaczenie mają uwagi studentów zamieszczane w ankiecie ewaluacyjnej oraz absolwentów – w ankiecie dotyczącej badania absolwentów. Dodatkowo monitoringu dokonują Władze Dziekańskie. Efektem jest szereg inicjatyw podjętych w ostatnim okresie m.in. kompleksowe remonty kolejnych pomieszczeń dydaktycznych i socjalnych, stałe unowocześnianie wyposażenia sal dydaktycznych, stopniowa wymiana sprzętu komputerowego w pracowniach komputerowych, utworzenie przestrzeni coworkingowych dla studentów: „Kreatornia 1” i „Kreatornia 2”.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wydział Ekonomii i Finansów dysponuje infrastrukturą naukową i dydaktyczną w pełni dostosowaną do potrzeb kształcenia oraz udziału w badaniach naukowych studentów kierunku ekonomia. Wszystkie sale dydaktyczne są wyposażone w systemy multimedialne z dostępem do Internetu, zaś pracownice komputerowe dysponują oprogramowaniem specjalistycznym. Studenci i pracownicy Wydziału mają możliwość korzystania z szeroko pasmowego Internetu na całej Uczelni, w tym do platformy e-learningowej EduPortal. Budynek Wydziału oraz biblioteka są dostosowane pod względem architektonicznym oraz w zakresie wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Biblioteka Uniwersytetu w Białymstoku zapewnia dostęp do podręczników czasopism oraz baz cyfrowych zapewniających studentom i pracownikom dostęp do najnowszej literatury. Na WEiF prowadzony jest stały monitoring warunków w jakich przebiega proces nauczania. W ocenie tej uczestniczą przedstawiciele studentów. Wnioski z monitoringu wykorzystywane są w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym pozwala na realizację przyjętej koncepcji nauczania na kierunku. Uczelnia aktywnie pozyskuje partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego m.in. poprzez działalność Wydziałowej Rady Konsultacyjnej. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że wykaz podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego wchodzących w skład Rady Konsultacyjnej obejmuje m.in. Urząd Miejski w Białymstoku, i360 sp. z o.o., II Urząd Skarbowy w Białymstoku, Bank Pekao S.A., Izba Przemysłowo-Handlowa w Białymstoku, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku lub Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Oddział Okręgowy w Białymstoku.

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z koncepcją nauczania oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy. We współpracę z Uczelnią zaangażowanych jest szereg przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego działających zarówno lokalnie jak i krajowo, a także globalnie. Z analizy stanu faktycznego wynika, że absolwenci kierunku znajdują zatrudnienie w lokalnych firmach, a Uczelnia odpowiada na potrzeby kadrowe lokalnego otoczenia społeczno-gospodarczego. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym praktykodawcy, bardzo pozytywnie oceniają absolwentów kierunku

podkreślając ich zaangażowanie, przygotowanie merytoryczne i chęć do pracy. Co więcej prace nad nowym programem studiów (wprowadzonym od roku 2023/2024) obejmowały analizę aktualnych potrzeb rynku oraz oczekiwań studentów i innych interesariuszy, co do koniecznej wiedzy, przyszłych umiejętności i kompetencji niezbędnych do wejścia absolwentów na rynek pracy.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i przybiera zróżnicowane formy takie jak:

- organizacja praktyk zawodowych;
- organizacja staży;
- organizacja warsztatów w ramach projektów edukacyjnych (np. realizacja projektu „Kuznia Kompetencji studentów Wydziałów Ekonomii i Zarządzania oraz Prawa Uniwersytetu w Białymstoku” w latach 2017 – 2020);
- organizacja certyfikowanych szkoleń, prac projektowych czy spotkań z otoczeniem społeczno-gospodarczym (np. warsztaty dedykowane studentom w obszarze finansów, audytu, a także tips & tricks w kontekście procesu rekrutacyjnego zorganizowane przez firmę Deloitte);
- bezpośrednie zaangażowanie przedstawicieli kluczowych instytucji – specjalistów i praktyków w realizację zajęć dydaktycznych;
- współpraca w zakresie pozyskiwania danych, niezbędnych do prowadzenia zarówno działalności naukowej jak i dydaktycznej;
- organizacja konferencji, sympozjum, debat;
- organizacja olimpiad dziedzinowych;
- organizacja wizyt studyjnych;
- organizacja konkursów na najlepszą pracę magisterską;
- propozycja studiów podyplomowych;
- wsparcie przy realizacji projektów dofinansowanych ze środków publicznych;
- współpraca z kołami naukowymi.

Powyższe działania podejmowane przez Uczelnię we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego są adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się.

Do kompetencji Rady Konsultacyjnej należy w szczególności: opiniowanie nowych kierunków studiów i specjalności; opiniowanie zmian w programach studiów, z uwzględnieniem adekwatności efektów uczenia się do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy; współpraca w zakresie badań ankietowych dotyczących opinii pracodawców o poziomie kwalifikacji zatrudnianych absolwentów; współpraca w zakresie praktyk zawodowych, staży, wizyt studyjnych organizowanych dla studentów (doktorantów); wspieranie procesów integracji środowiska naukowego z gospodarką regionalną.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że w skład Wydziałowej Rady Konsultacyjnej w kadencji od 1 października 2020 r. do 31 sierpnia 2024 r. wchodzi 19 osób, w tym 9 przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Pozostałe osoby to przedstawiciele Uczelni, w tym przedstawiciele studentów i doktorantów. Zgodnie z regulaminem wydziałowej Rady Konsultacyjnej zbiera się ona w zależności od potrzeb, ale nie rzadziej niż raz na rok akademicki.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że w czasie pandemii koronawirusa COVID-19 współpraca Uczelni z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego odbywała się z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że przegląd współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym polega przede wszystkim na działalności prodziekana ds. współpracy instytucjonalnej, który raz w miesiącu podczas kolegium dziekańskiego przedstawia wszystkie informacje dotyczące współpracy z dotychczasowymi partnerami oraz możliwości rozszerzenia współpracy (także z uwzględnieniem

podmiotów zagranicznych). Informacje te są przedmiotem dyskusji oraz analizy pod kątem m.in. zgodności profilu podmiotu z programami studiów, przy pełnej świadomości korzyści płynących z szerokiego horyzontu i różnorodności podmiotów w szeroko rozumianym otoczeniu społeczno-gospodarczym. Jednocześnie, najlepszym potwierdzeniem poprawności doboru instytucji współpracujących jest owocna współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w wielu wymiarach, a Wydział jako instytucja otwarta, mając silne poczucie korzyści płynących z tej współpracy podejmuje kolejne wysiłki na rzecz poszerzania dotychczasowej i nawiązywania nowych partnerstw. Realnym efektem wpływu otoczenia społeczno-gospodarczego na program studiów jest m.in. wdrożenie od roku akademickiego 2023/2024 nowego programu studiów na kierunku. Główne modyfikacje programu kierunku dotyczą wprowadzenia oferty nowych specjalności, zwiększenia liczby przedmiotów fakultatywnych oraz zwiększenie stopnia internacjonalizacji.

Przeprowadzona aktualizacja programu studiów jest wynikiem dążenia Wydziału do sukcesywnego podnoszenia jakości kształcenia i dostosowania programu do zmian rynku pracy i oczekiwań interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego. Należy podkreślić, że oferta specjalizacji (w tym trzech nowych) w ramach programu jest bezpośrednią odpowiedzią na wyartykułowane potrzeby i trendy rynku pracy. W celu dostosowania kształcenia do zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej (m.in. rozwój technologii informacyjnych, globalizacja, integracja gospodarek) program studiów zapewnia dostęp do aktualnej wiedzy ekonomicznej oraz umiędzynarodowienia procesu nauczania.

Dzięki zaproponowanym zmianom kierunek ekonomia prowadzony na Wydziale lepiej odpowiada na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego nie tylko dzięki zaproponowanym specjalnościom, ale też wprowadzeniu zajęć związanych bezpośrednio ze startem na rynku pracy (np. Zakładanie działalności gospodarczej, Biznes plan). Podczas studiów studenci kierunku mają możliwość zdobycia kompetencji pożądanych na rynku pracy i wyrażanych w opiniach przedsiębiorców np. umiejętność praktycznego zastosowania zdobycia wiedzy czy pracy w zespole. Doskonaląc program studiów zwrócono uwagę na stosowane metody realizacji efektów w ramach przedmiotów. Znaczna część przedmiotów realizowanych szczególnie na specjalizacjach wykorzystuje metody studiów przypadków, prace w grupie i metody projektowe. Daje to możliwość angażowania studentów w rozwiązywanie problemów praktycznych dotyczących aktualnego stanu gospodarki, podnoszenia ich umiejętności komunikacji i pracy w grupie, a współpracy przy pracach projektowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona stale w zakresie organizacji praktyk oraz poprzez wpływ interesariuszy na programy studiów i efekty uczenia się.

Współpraca jest prowadzona adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się.

Zapewniony jest udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców, w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonalenia programu studiów także w warunkach ich nieobecności wynikającej z czasowego ograniczenia funkcjonowania Uczelni.

Prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Działania dotyczące umiędzynarodowienia kierunku wpisują się bezpośrednio w strategię rozwoju Uniwersytetu w Białymstoku na lata 2022-2030 (cel operacyjny A.2. Umiędzynarodowienie kształcenia). Internacjonalizacja jest także elementem Strategii Wydziału. Działania WEiF na rzecz internacjonalizacji procesu nauczania dotyczyły przede wszystkim zwiększenia mobilności międzynarodowej, w tym mobilności 'z domu' w okresie pandemii (internationalization@home). W tym celu na kierunku, została przygotowana oferta zajęć dla studentów w języku angielskim. Studenci studiów I stopnia mogą wybrać spośród 31 zajęć w języku angielskim, dla przykładu: microeconomics, sustainable development economics, regional policy, descriptive statistics, itp., natomiast studenci studiów II stopnia spośród 16 zajęć, w tym mathematical economics, forecasting economic processes, behavioral finance, development economics, itp. Analiza stanu faktycznego wykazała, że studenci mogą te same zajęcia realizować w języku polskim, przez co zakres wyboru zajęć w języku angielskim jest nieco ograniczony. Zostało to zmienione od roku akademickiego 2023/2024. Studenci będą obligatoryjnie zrealizować przedmiot w języku obcym - na trzecim roku studiów I stopnia w wymiarze 15 godzin (studia stacjonarne) i 9 godz. (studia niestacjonarne) oraz na drugim roku studiów II stopnia w wymiarze 15 godzin (studia stacjonarne) i 9 godz. (studia niestacjonarne). Kompetencje językowe studentów są podnoszone i weryfikowane na zajęciach z lektoratów na studiach I i II stopnia. Poza lektoratami istnieje możliwość uzyskania certyfikatów z języków obcych TELC bądź wydawanych przez British Council: FCE, IELTS. Na Uczelni przeprowadzane są egzaminy certyfikacyjne TELC z języka angielskiego oraz rosyjskiego.

Efektom znajomości języka obcego jest umiejętność korzystania z literatury w tym języku. W 2021 r. Uniwersytet w Białymstoku wprowadził wymóg cytowania co najmniej 5 pozycji bibliograficznych w języku obcym w pracach dyplomowych.

Wydział stwarza warunki dla międzynarodowej mobilności kadry i studentów. Odbywa się ona w ramach programu Erasmus+ oraz innych projektów, inicjatyw i programów obejmujących mobilność zagraniczną. Uczelnia posiada szeroki wachlarz 37 umów w ramach programu Erasmus plus, m.in. z uczelniami w Niemczech, Grecji, Portugalii, Hiszpanii, Włoszech i Turcji. Do pozostałych programów zaliczyć można przyjazdy w ramach programu EU4EU oraz programu non-degree skierowanego głównie do studentów z chińskich uczelni wyższych.

Analiza stanu faktycznego wykazała, że w latach 2017-2023 studenci kierunku zrealizowali 35 wyjazdów na studia zagranicą w ramach wymiany w programie Erasmus plus. Najmniej mobilności odnotowano w okresie pandemii COVID-19. Z kolei w Uniwersytecie w Białymstoku w roku akademickim 2023/2024 na kierunku ekonomia studiuje 17 studentów z Białorusi i Ukrainy (w języku polskim) oraz 9 studentów z Hiszpanii, Włoch, Turcji i Chin (w języku angielskim).

Studenci uczestniczą zarówno w konferencjach międzynarodowych, jak i w szeregu zagranicznych wykładach dla studentów realizowanych przez wykładowców przyjeżdżających. Są to wykłady realizowane przez wykładowców z Ukrainy, Litwy, Kazachstanu czy Turcji.

Kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku także korzysta z programu wymiany Erasmus plus. W ostatnich latach mobilność zagraniczna pracowników Wydziału istotnie się zwiększyła. W latach 2017-2023 pracownicy WEiF zrealizowali łącznie 74 wyjazdy w ramach Erasmus plus. Poza tym, pracownicy Wydziału biorą także aktywny udział w konferencjach zagranicznych i realizują staże międzynarodowe. Przykładowo, w 2018 r. czterech pracowników Wydziału zrealizowało staż na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janka Kupały w Grodnie, w 2022 r. pracownik WEiF zrealizował 10-dniowy wyjazd konsultacyjny na Wydziale Nauk o Zarządzaniu i Technologii Uniwersytetu Technicznego w Hamburgu (Niemcy). W czerwcu 2023 r. pracownik WEiF zrealizował dwutygodniowy staż naukowy na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu w Skopje (Macedonia Północna).

Wydział podejmuje akcje na rzecz zwiększania mobilności zagranicznej studentów. Są to m.in. spotkania ze studentami, którzy wrócili z wyjazdu zagranicznego oraz projekt „Twarze mobilności”, który promuje najbardziej mobilnych studentów Wydziału. Wydział podejmuje dalsze wysiłki w zakresie umiędzynarodowienia, podpisując nowe umowy mobilności. W ostatnich latach zawarto np. umowę z Ecole Supérieure de Commerce d'Amiens - Amiens School of Business (Francja) oraz South-West University „Neonit Rilsky” (Bułgaria). Ponadto w programach studiów rozszerzana jest oferta przedmiotów, które mogą być realizowane w języku angielskim.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia stwarza warunki udziału w internacjonalizacji kształcenia na kierunku studiów. Zestaw podejmowanych działań jest różnorodny i skierowany zarówno dla pracowników jak i studentów. Na uczelni prowadzone są okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie nauczania jest prowadzone systematycznie, ma charakter stały i kompleksowy oraz przybiera zróżnicowane formy. Kształcenie odbywa się z wykorzystaniem współczesnych technologii adekwatnych do potrzeb, wynikających z realizacji programu studiów. Studenci mają możliwość korzystania z bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi podczas cotygodniowych konsultacji, o których informacje znajdują się na stronie internetowej Wydziału. Godziny dyżurów są dostosowane do potrzeb osób studiujących stacjonarnie oraz niestacjonarnie, a ponadto istnieje możliwość indywidualnego umówienia się na spotkanie bądź odbycia konsultacji w formule online. Kontakt z prowadzącymi zajęcia jest możliwy drogą elektroniczną.

Uniwersytet oferuje studentom zróżnicowane formy wsparcia przygotowującego do prowadzenia działalności naukowej. Studentom oferowana jest możliwość włączenia się w projekty badawcze oraz prowadzenia własnych badań przy wsparciu opiekuna naukowego. Uczelnia wspiera studentów w publikacji wyników w czasopismach naukowych oraz prezentowaniu ich na konferencjach naukowych. Ponadto na Wydziale funkcjonują koła naukowe, w których studenci kierunku mogą rozwijać swoje zainteresowania.

Uczelnia uwzględnia systemowe wsparcie dla studentów wybitnych. Podstawowym narzędziem jest stypendium Rektora, które jest przyznawane zgodnie z zapisami w Regulaminie przyznawanie świadczeń. Wyróżniający się studenci mogą również skorzystać z Indywidualnego Programu Studiów (IPS), który polega na modyfikacji programu studiów w celu dostosowania go do zainteresowań naukowych studenta lub umożliwia mu prowadzenie badań naukowych. Realizacja IPS odbywa się pod opieką wybranego opiekuna naukowego. Ponadto studentom wybitnym proponowane jest zatrudnienie na stanowisku asystenta na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB.

Uniwersytet w Białymstoku oferuje studentom wsparcie w zakresie rozwoju ich pasji, zdolności oraz zainteresowań. Studenci mają możliwość rozwoju swoich zainteresowań artystycznych w ramach Chóru Akademickiego czy korzystania z oferty koncertów, spotkań i spektakli organizowanych przez Uniwersyteckie Centrum Kultury prowadzone przez UwB. Dodatkowo studenci mogą rozwijać swoje umiejętności sportowe, m.in. korzystając z oferty Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz klubu uczelnianego AZS. Na Uniwersytecie obecnie funkcjonują następujące sekcje sportowe: futsal, pływanie, piłka siatkowa, piłka koszykowa, tenis stołowy, lekka atletyka, taniec a w ramach zajęć

dotychczasowych: tenis ziemny. Ponadto studenci mogą się także rozwijać w zakresie organizacyjnym organizując konferencje naukowe czy akcje charytatywne.

Wsparcie studentów jest dostosowane do indywidualnych potrzeb studentów. Uniwersytet oferuje indywidualizację kształcenia w ramach indywidualnej organizacji studiów, która uprawnia do zmniejszenia obciążeń semestralnych bądź rocznych. Szczególną opieką objęci są studenci z niepełnosprawnością, którzy mogą skorzystać z indywidualnego trybu zaliczania zajęć i zdawania egzaminów, jak również wsparcia asystenta. Dla studentów rozpoczynających naukę na Uniwersytecie w Białymstoku organizowane są spotkania z Prodziekanem ds. studenckich, pracownikami dziekanatu i przedstawicielami samorządu studenckiego informujące o najważniejszych obszarach studiowania. Powoływany jest również opiekun roku, którego zadaniem jest udzielanie studentom rad i konsultacji w sprawach związanych z procesem dydaktycznym i wsparcie w rozwiązywaniu wszelkich problemów organizacyjnych i wychowawczych. Uniwersytet uwzględnia sposoby zgłaszania przez studentów skarg i wniosków. Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi drogą formalną np. pisemną bądź osobiście u władz dziekańskich bądź za pośrednictwem wydziałowej rady studentów. Celem rozwiązywania sytuacji konfliktowych i spornych studenci mogą się zgłaszać np. do Rzecznika Praw Studenta.

Składanie wniosków odbywa się zgodnie z procedurami określonymi na Uniwersytecie m.in. w ramach Regulaminu pomocy materialnej czy Regulaminu studiów. Procedury są szczegółowo opisane, z uwzględnieniem kolejnych instancji. Studenci mają możliwość odwołania się od wydanych decyzji do Rektora, którego postanowienia są ostateczne.

Wsparcie studentów obejmuje także działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa podczas obowiązkowego szkolenia w zakresie BHP. Szkolenia prowadzone są dla studentów pierwszego roku na początku roku akademickiego. Ponadto prowadzone są przez samorząd studencki szkolenia z praw i obowiązków studenta, a także organizowane są spotkania z Prodziekanem ds. studenckich, podczas których omawiane są sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia oraz możliwości reakcji na przemoc. Studenci mają możliwość skorzystania z bezpłatnych konsultacji psychologicznych po wcześniejszym umówieniu się. Jest ono bezpłatne, a w szczególności oferowane w sytuacjach stresowanych, stanach lękowych oraz depresyjnych. Sesje odbywają się zarówno stacjonarnie, jak i zdalnie za pośrednictwem internetowych komunikatorów. Ponadto wszelkich sytuacjach konfliktowych, dyskryminacji i przemocy oraz zagrożeniu lub naruszeniu zasad bezpieczeństwa na Wydziale Ekonomii i Finansów studenci mogą poinformować w anonimowej ankiecie ewaluacyjnej dot. oceny osób prowadzących zajęcia dydaktyczne. Uczelnia podejmuje działania przeciwdziałające wszelkim formom dyskryminacji i przemocy poprzez organizację szkoleń oraz spotkań o charakterze informacyjnym, a także posiada niezbędne procedury reagowania na przemoc.

Studenci mogą skorzystać ze wsparcia materialnego, m.in. stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych czy zapomogi. Ponadto celem motywowania studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się oferowane jest stypendium Rektora dla studentów. Inną możliwością jest wnioskowanie o stypendia Ministra dla studentów za znaczące osiągnięcia czy udział w konkursie na najlepszą pracę dyplomową i magisterską w obszarze ekonomii organizowaną przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Białymstoku.

Kompetencje kadry administracyjnej wspierającej studentów w procesie nauczania odpowiadają potrzebom studentów. Obsługą administracyjną większości spraw studenckich zajmuje się dziekanat, zgodnie z terminarzem zamieszczonym na stronie internetowej. Dziekanat pracuje codziennie w dni robocze oraz w soboty zjazdowe 7, a godziny jego pracy są dostosowane do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Forma i zakres oferowanych usług są adekwatne do zróżnicowanych potrzeb studentów. Kontakt z pracownikami dziekanatu jest możliwy bezpośrednio, a także

telefonicznie oraz drogą elektroniczną. Kompetencje kadry administracyjnej są systematycznie podnoszone w ramach cyklicznych szkoleń m.in. z komunikacji kryzysowej czy komunikacji z osobami z niepełnosprawnościami słuchu, wzroku, mowy, zaburzeniami poznawczymi i neurologicznymi. Ponadto pracownicy dziekanatu uczestniczą w Ogólnopolskim Forum Dziekanatów oraz uczestniczą w cotygodniowych zajęciach z języka angielskiego prowadzonych przez stypendystów Fullbrighta. Kompetencje kadry są corocznie weryfikowane w ankiecie ewaluacyjnej skierowanej do studentów. Uniwersytet wspiera samorząd studencki oraz funkcjonujące na Uniwersytecie organizacje studenckie. Samorząd studencki ma zapewnioną infrastrukturę w postaci własnego pomieszczenia (wyposażonego w niezbędny sprzęt) oraz rocznego budżetu przyznawanego przez Dziekana Wydziału. Natomiast koła naukowe są finansowane w sposób celowy po złożeniu wniosku do Dziekana. Studenci mają zapewniony wpływ na program studiów poprzez możliwość zgłaszania swoich propozycji zmian, a przede wszystkim poprzez opiniowanie programów studiów.

Wsparcie studentów w procesie nauczania podlega ciągłemu monitoringowi. Na Wydziale funkcjonuje system anonimowych ankiet, w ramach których studenci oceniają oferowane wsparcie w procesie nauczania. Inną ankietę wypełniają absolwenci, którzy mogą wyrazić opinię dotyczącą organizacji procesu nauczania. Wyniki ankietyzacji są wykorzystywane do doskonalenia wsparcia. W ostatnim okresie na prośbę studentów stworzono „Kreatornię”, przytulne miejsce do nauki oraz odpoczynku podczas przerwy od zajęć. Ponadto studenci na bieżąco mogą zgłaszać uwagi związane z procesem nauczania poprzez przedstawicieli w samorządzie studenckim, a także bezpośrednio do władz Wydziału.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet w Białymstoku oferuje studentom kompleksowe oraz skuteczne wsparcie w procesie nauczania, które jest dostępne dla wszystkich uczestników procesu nauczania. Uczelnia zapewnia studentom możliwość rozwijania swoich pasji, oferuje wachlarz możliwości związanych z działalnością naukową, a także wspiera rozwój studentów wybitnych. Szczególnym wsparciem są objęci studenci z niepełnosprawnościami oraz studenci rozpoczynający studia. Dodatkowo Uniwersytet oferuje studentom pomoc materialną oraz zapewnia studentom sprawną obsługę spraw studenckich. Uczelnia kreuje również niezbędne warunki do działalności organizacji studenckich, w tym samorządu studenckiego. Wsparcie studentów w procesie nauczania podlega formalnym oraz nieformalnym, a zarazem systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci. Wyniki przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla szerokiego grona odbiorców. Witryna uczelniana dostępna jest w trzech wersjach językowych (polskiej, angielskiej i rosyjskiej), a wydziałowa w dwóch językowych (polskiej oraz angielskiej). Strony są dostosowane do użytku komputerowego oraz na urządzeniach przenośnych. Interfejs jest przyjazny dla użytkowników, a także spójny dla wszystkich witryn uczelnianych. Treści na stronach są rozmieszczone tematycznie i logicznie oraz są na bieżąco aktualizowane. Witryna jest dostosowana do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w standardzie WCAG 2.1, co pozwala na nieskrępowane korzystanie ze strony przez osoby z niepełnosprawnościami, np. poprzez możliwość zwiększenia fontu czcionki czy możliwości kontrastu kolorów. Ponadto Uczelnia prowadzi swoją komunikację poprzez media społecznościowe m.in. Facebooka, Instagrama oraz YouTube'a.

W Biuletynie Informacji Publicznej wszystkie uczelniane dokumenty (zarządzenia, uchwały, sprawozdania, regulaminy) zamieszczane są jako oryginalne dokumenty, co umożliwia odczytywanie ich przez syntezator mowy bądź wyszukiwanie treści po kluczowych słowach.

Zamieszczane w witrynach internetowych informacje są adresowane i dostosowane do potrzeb różnych grup interesariuszy: do kandydatów na studia, studentów, doktorantów, absolwentów, nauczycieli akademickich i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Strona internetowa została podzielona na zakładki: wydział, nauka, współpraca, kandydat, student, doktorant oraz pracownicy z uwzględnieniem treści, jakich poszukiwać mogą poszczególne grupy interesariuszy.

Informacje o studiach obejmują w szczególności: cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe. Na stronie widnieją także informacje o charakterystyce systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego. W zakładce dedykowanej studentom znajdują informacje o regulaminie studiów, aktualnych rozkładach zajęć, efektach uczenia się, planach i programach studiów, sylabusach, organizacji roku akademickiego, płatnościach i stypendiach, możliwości uczestniczenia w programach wymiany studentów Erasmus+ oraz MOST, zasadach odbywania praktyk zawodowych, zasadach dyplomowania, procedurze zakończenia studiów, organizacjach studenckich czy dane kontaktowe do pracowników badawczo-dydaktycznych i administracji. Ponadto na stronie znajdują się informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym wyniki ankietyzacji studentów oraz coroczne sprawozdania z działania systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów. Natomiast z myślą o absolwentach umieszczono na stronie informacje o studiach podyplomowych czy kursach i szkoleniach.

Rolę punktu informacyjnego pełnią również tablice ogłoszeń znajdujące się przy Dziekanacie oraz bibliotece. Możliwy jest także bezpośredni kontakt z pracownikami dziekanatu kierunku, a dodatkowo władze Wydziału wykorzystują okazję do bezpośredniego przekazywania informacji studentom przez opiekunów roku.

Informacje na stronie internetowej obejmują informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W zakładce dedykowanej kształceniu zdalnemu znajdują instrukcje, linki do niezbędnych narzędzi oraz niezbędne uczelniane akty prawne. Uniwersytet w Białymstoku prowadzi monitorowanie aktualności, rzetelności oraz kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców. Ocena jakości przekazywanych informacji dokonywana jest przez różne grupy interesariuszy. Działania doskonalące prowadzone są m.in. na podstawie ankiety ewaluacyjnej dedykowanej studentom, w której mogą ocenić dostęp do informacji o kierunku studiów, programie studiów, rozkładzie zajęć dydaktycznych oraz możliwości wyjazdów na inne uczelnie w ramach programów wymiany studenckiej/ doktoranckiej. Informacje o dokonywanych działaniach są dokumentowane w corocznym sprawozdaniu z działania systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet zapewnia publiczny dostęp do treści zgodnie z potrzebami różnych grup odbiorców informacji. Treści odpowiadają zapotrzebowaniu studentów, pracowników Uczelni, kandydatów na studia oraz otoczenia społeczno-gospodarczego. Niezbędne informacje o studiach m.in. programy studiów, sylabusy są ogólnodostępne np. w Biuletynie Informacji Publicznej. Dodatkowo Uniwersytet prowadzi swoją komunikację licznymi kanałami w mediach społecznościowych. Monitorowanie aktualności i kompleksowości informacji odbywa się w sposób sformalizowany. Otrzymywane informacje służą do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Dziekan Wydziału Ekonomii i Finansów to osoba, która sprawuje nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem studiów ekonomia. Kompetencje i odpowiedzialność tej osoby w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku określone zostały w sposób przejrzysty. Ponadto za politykę jakości kształcenia odpowiadają:

1. Rada Wydziału Ekonomii i Finansów;
2. Rada Dyscypliny;
3. Kolegium Dziekańskie;
4. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia;
5. Wydziałowa Rada Konsultacyjna;
6. Kierunkowe Zespoły Dydaktyczne;
7. Kierownicy Katedr i Zakładów.

Kompetencje tych gremiów i osób pełniących wymienione funkcje zostały określone w dokumentach wyznaczających ramy funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Na stronie internetowej Wydziału <https://weif.uwb.edu.pl/wydzial-2386/jakosc-ksztalcenia> opisano strukturę i konkretne procedury systemu jakości kształcenia. Obejmuje on przede wszystkim takie elementy jak:

1. Polityka jakości kształcenia na WEiF;
2. Istota Wydziałowego Systemu Zapewnienia JK;
3. Zadania Wydziałowego Systemu Zapewnienia JK;
4. Monitorowanie standardów akademickich;
5. Monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia;
6. Ocena jakości zajęć dydaktycznych;
7. Ocena osób prowadzących zajęcia na studiach podyplomowych;
8. Monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów;
9. Monitorowanie wsparcia studentów (i doktorantów) w procesie uczenia się;
10. Monitorowanie mobilności studentów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia;
11. Uzyskiwanie opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów;
12. Monitorowanie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programów studiów;
13. Monitorowanie karier zawodowych absolwentów studiów;
14. Ankietyzacja.

Realizacja procesu nauczania jest stale monitorowana. Program studiów oraz efekty uczenia się są pierwszoplanowym elementem pracy Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego. Bieżące monitorowanie dotyczy głównie reagowania na wnioski zgłaszane przez studentów, które odnoszą się do realizacji zajęć dydaktycznych, semestralne wyniki ankietyzacji, analizę rozkładu ocen, weryfikację jakości infrastruktury oraz ocenę dostępności literatury wskazanej w sylabusach.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. Modyfikacje programu studiów na kierunku dotyczą wprowadzenia do oferty nowych specjalizacji, zwiększenia liczby przedmiotów fakultatywnych, zwiększenia stopnia internacjonalizacji poprzez wprowadzenie przedmiotów w językach obcych na każdym poziomie studiów (zarówno fakultatywnych, jak i obowiązkowych) oraz innych zmian w ścieżce programowej. Pomocne w tych inicjatywach są coroczne sprawozdania Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, które są sporządzane na podstawie analizy programów, sposobów ich realizacji na WEiF, jak również wyniki badań ankietowych na ten temat. Ponadto istotny wpływ na udoskonalenie programu studiów posiadają członkowie powołanej w 2020 r. Wydziałowej Rady Konsultacyjnej przy Wydziale Ekonomii i Finansów. Członkami Rady, oprócz przedstawicieli czterech katedr Wydziału Ekonomii i Finansów oraz władz Wydziału są m.in.: Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Białymstoku, Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Białymstoku, Zastępca Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w Białymstoku, Dyrektor Pierwszego Oddziału Banku Pekao S.A.

w Białymstoku, Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku, Konsul Honorowy Republiki Finlandii w Białymstoku, Dyrektor Biura Stowarzyszenia Księgowych w Polsce Oddział Okręgowy w Białymstoku, Prezes Zarządu i360, Prezes Zarządu SMP Poland sp. z o. o., przedstawicie studentów oraz doktorantów.

Osoby funkcyjne i gremia odpowiedzialne za doskonalenie programu studiów dbają o to aby był on dostosowany do wymogów Polskiej Ramy Kwalifikacji. Oferowane specjalizacje (w tym trzy nowe) są bezpośrednim skutkiem reakcji na potrzeby i trendy na podlaskim rynku pracy. W celu dostosowania kształcenia do zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej (m.in. rozwój technologii informacyjnych, globalizacja, integracja gospodarek) program studiów zapewnia dostęp do aktualnej wiedzy ekonomicznej oraz spełnia standardy umiędzynarodowienia procesu nauczania.

Po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Wydziału Ekonomii i Finansów oraz przez Radę Samorządu Studentów program studiów jest zatwierdzany przez Senat. W przypadku aktualnie realizowanego programu stosowna uchwała Senatu to akt prawny przyjęty w dniu 22.02.2023 r. Jest to Uchwała nr 3161 Senatu w sprawie ustalenia, obowiązujących od roku akademickiego 2023/2024, programów studiów na kierunku ekonomia, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

W projektowaniu programów studiów, a następnie w jego realizacji uwzględniane są innowacje dydaktyczne i osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej. Władze Wydziału podejmują działania służące aktywizacji pracowników w urozmaicanie stosowanych metod dydaktycznych, w tym organizują szkolenia dedykowane kadrze akademickiej. Działania te wpisują się w cel operacyjny 2.2. Rozwój nowoczesnych metod i narzędzi kształcenia zapisany w Strategii Rozwoju WEiF UwB do 2030 roku, który jest pochodną celu strategicznego 2.3. Wdrażanie aktywizujących, innowacyjnych metod kształcenia – ujętego w Strategii Uniwersytetu w Białymstoku na lata 2022- 2030. Przykładowe szkolenia z tego zakresu to: Gamifikacja w edukacji (27-28 września 2021 r.), Skuteczna dydaktyka (29-30 września 2022 r.), Proces dydaktyczny uczelni, Nowoczesne technologie w dydaktyce, Tutoring w pracy nauczyciela akademickiego.

Na znacznej części przedmiotów wykorzystywane są: metoda studiów przypadków, prace w grupie i metody projektowe. Daje to możliwość angażowania studentów w rozwiązywanie problemów praktycznych dotyczących aktualnego stanu gospodarki (na poziomie makro-, mezo- i mikroekonomicznym), podnoszenia ich umiejętności komunikacji i pracy zespołowej, a także współpracy przy pracach projektowych.

Przykładowe przedmioty wykorzystujące nowoczesne metody dydaktyczne wymieniono w poniższej tabeli.

Metoda dydaktyczna	Przykładowe zajęcia
Studia przypadków	<i>wycena inwestycji i doradztwo inwestycyjne, analiza ryzyka inwestycyjnego, analiza finansowa, analiza podatkowa, metody badania rynku, strategię e-biznesu, konkurencyjność w sieci, projekty ue w rozwoju przedsiębiorstwa, finanse behawioralne, zakładanie działalności gospodarczej, ekonomia sektora publicznego, innowacje finansowe, rachunkowość zarządcza, budżetowanie i controlling, podstawy rachunkowości</i>
Metody szybkiego uczenia się	<i>podstawy doradztwa gospodarczego</i>
Prace grupowe, metody typu problem-based learning (PBL) oraz collaborative learning	<i>ekonomia menedżerska, analiza rynków nieruchomości, metody badania rynku, strategię e-biznesu, przedsiębiorczość, historia myśli ekonomicznej, konkurencyjność w sieci</i>

Prace projektowe (project-based learning)	<i>analiza rynków surowcowych i środowiskowych, metody badania rynku, projekty UE w rozwoju przedsiębiorstwa, zrównoważony rozwój regionu, miasta i przedsiębiorstwa, ekonomia rozwoju krajów słabo rozwiniętych</i>
---	--

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Wypracowane i wdrożone procedury ocenia się pozytywnie. Więcej miejsca poświęcono temu zagadnieniu przy opisie kryterium nr. 3.

Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów obejmująca efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, system ECTS, treści programowe i metody kształcenia. Jakość kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB poddawana jest corocznej ocenie przez studentów i absolwentów kierunku. Studenci dokonują tego poprzez wypełnianie ankiet i wyrażanie w nich swoich opinii i uwag. W tym celu stosowana jest:

- a. ankietę oceny w zakresie wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem - dotyczy wszystkich zajęć dydaktycznych przewidzianych programami studiów. Jest wypełniana elektronicznie po zakończeniu zajęć dydaktycznych;
- b. ankietę ewaluacyjną - służy ocenie satysfakcji studentów ze studiów, obejmuje też monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów (zasobów bibliotecznych, jakości infrastruktury dydaktycznej, dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia i organizacji zajęć);
- c. ankietę dotyczącą mobilności studentów – służy ocenie programu mobilności studentów i jego realizacji. Dotyczy funkcjonującej wymiany w ramach umów pomiędzy uczelniami, systemu zasad zaliczania osiągnięć, wykorzystania doświadczeń zdobytych podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach oraz opinii przekazanych przez studentów przyjeżdżających (polskich i zagranicznych).

Z kolei absolwenci partycypują w modyfikacji koncepcji kształcenia poprzez wypełnianie ankiet i wyrażanie w nich swoich uwag i opinii:

- a. ankietę absolwenta - dotyczy opinii absolwentów o przebiegu odbytych studiów; obejmuje ocenę programu studiów, kadry dydaktycznej, organizacji procesu nauczania i osiągniętych efektów uczenia się;
- b. badania losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku opracowywanych przez Biuro Karier.

Opinie pracodawców są pozyskiwane między innymi w ramach badań ankietowych, w których respondentami są wybrani pracodawcy.

Szczegółowe wyniki opracowanych ankiet zawierające wnioski i rekomendacje zawarte są w corocznym „Sprawozdaniu z działania systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów”, które są zamieszczane na stronie internetowej Wydziału. Zespół oceniający PKA posiadał wgląd do obszernego sprawozdania (54 strony) odnoszącego się do roku akademickiego 2021/2022. Jako wskazane w nim działania, które zostały podjęte na rzecz doskonalenia jakości kształcenia na kierunku ekonomia można przykładowo wymienić:

1. Zwiększono spójność pomiędzy tematami prac dyplomowych i magisterskich a kanonem kierunku studiów i specjalizacjami.
2. Przeprowadzone zostały rozmowy z wybranymi pracownikami w celu poprawy jakości zajęć i dyscypliny pracy, a także podjęto kroki w celu wyeliminowania zaistniałych nieprawidłowości w tym zakresie.
3. Zwiększono wsparcie w finansowaniu monografii naukowych oraz artykułów naukowych. Efekt to wzrost liczby opublikowanych monografii oraz artykułów naukowych w wysoko punktowanych czasopismach.

4. Uwzględniono uwagi studentów przy dokonywaniu obciążeń zajęć dydaktycznych.
5. Zorganizowano strefy dla studentów „Kreatornia 1”, „Kreatornia 2”
6. Zwiększono liczbę nowych komputerów w pracowniach komputerowych (sala 132 i 133).
7. W celu zwiększenia dostępności biblioteki dla studentów niestacjonarnych wydłużono godziny pracy biblioteki w czwartki i piątki do godz. 18.00. Ponadto biblioteka jest dostępna dla studentów w soboty 9.00-15.00 i niedziele 9.00-13.00
8. W celu umożliwienia studentom studiów niestacjonarnych skutecznej i sprawnej realizacji swoich spraw administracyjnych wydłużono godziny pracy dziekanatu we wtorki do godz. 17.00. Ponadto dziekanat pracuje w soboty 9.00-13.00. Wprowadzono też dyżur Dziekana ds. Studenckich – soboty.

Pozyskiwane od interesariuszy wewnętrznych i przedstawicieli pracodawców informacje wykorzystano do opracowania propozycji nowego programu studiów I i II stopnia na kierunku. Główne modyfikacje programu kierunku to:

a) na studiach I stopnia:

1. Wprowadzenie nowych specjalizacji do oferty programowej

Lista specjalizacji w programie studiów	
przed rokiem akademickim 2023/2024	od roku akademickiego 2023/2024
<i>rachunkowość i finanse</i>	<i>analiza rynku i doradztwo inwestycyjne 1</i>
<i>przedsiębiorczość i innowacje</i>	<i>finanse i rachunkowość</i>
<i>logistyka w biznesie</i>	<i>ekonomia e-przedsiębiorstwa</i>
	<i>przedsiębiorstwo w gospodarce regionu</i>

2. Zwiększenie liczby przedmiotów fakultatywnych (poza specjalizacjami)

W wynikach ankiet studentów III roku studiów I stopnia pojawił się postulat uelastycznienia programu poprzez zwiększenie liczby i wymiaru zajęć do wyboru. W nowym programie zaproponowano zatem zmniejszenie liczby godzin przewidzianych na moduły specjalizacyjne z 450 do 360 godzin, a jednocześnie wprowadzenie przedmiotów do wyboru w innych modułach. Przedmioty do wyboru zostały zaproponowane przez Zespół Dydaktyczny po konsultacjach z pracownikami naukowymi WEiF.

Moduł Przedmioty kształcenia ogólnego (do wyboru)	
<i>filozofia ekonomii</i>	<i>socjoekonomia</i>
Moduł Przedmioty kierunkowe (do wyboru):	
<i>ekonomika samorządu terytorialnego</i>	<i>finanse lokalne</i>
<i>eko-biznes</i>	<i>ekonomia zrównoważonego rozwoju</i>
<i>agrobiznes</i>	<i>biznes plan</i>
Przedmiot w języku obcym z oferty przedstawianej w każdym roku przez Dziekana WEiF.	

3. Zwiększenie stopnia internacjonalizacji kształcenia

W programie studiów I stopnia zaproponowano wprowadzenie obowiązkowego przedmiotu, realizowanego w języku obcym, na ostatnim roku kształcenia, który studenci wybierać będą z oferty przedstawianej przez Dziekana Wydziału Ekonomii i Finansów UwB w każdym roku. Wprowadzenie takiego przedmiotu było efektem konsultacji, które zespół przeprowadził z Koordynatorami Programu Erasmus+ oraz rekomendacji zawartych w raporcie z ostatniej wizytacji PKA przeprowadzonej na kierunku ekonomia. Intencją było rozszerzenie oferty przedmiotów poza te, które prowadzone są w ramach podstawowego programu studiów. Jednocześnie przedmioty te odnoszą się do aktualnych badań prowadzonych przez pracowników Wydziału.

4. Wprowadzenie zajęć związanych z wejściem na rynek pracy

Studenci w odpowiedziach ankietowych zwrócili uwagę na konieczność zwiększenia nacisku na praktyczne umiejętności związane z zaistnieniem na rynku pracy, czy też związanych z zakładaniem działalności gospodarczej. Również w czasie konsultacji z Wydziałową Radą Konsultacyjną zwrócono uwagę na niski stopień wstępowania takich umiejętności u absolwentów. Na aspekt ten zwracali też uwagę pracodawcy w wypełnianych ankietach. W związku z tym zaproponowano następujące przedmioty:

Przedmioty kierunkowe:
<i>zakładanie działalności gospodarczej</i>
Przedmioty kierunkowe (do wyboru):
<i>eko-biznes, agrobiznes, biznes plan</i>
Moduł specjalizacyjny Analiza rynku i doradztwo inwestycyjne 1
<i>podstawy doradztwa gospodarczego</i>

b) na studiach II stopnia:

1. Wprowadzenia oferty nowych specjalizacji

Lista specjalizacji w programie studiów	
przed rokiem akademickim 2023/2024	od roku akademickiego 2023/2024
<i>rachunkowość i podatki</i>	<i>analiza rynku i doradztwo inwestycyjne 2</i>
<i>przedsiębiorstwo na rynku</i>	<i>rachunkowość i podatki</i>
<i>przedsiębiorczość i innowacje</i>	<i>gospodarka globalna</i>
<i>logistyka międzynarodowa</i>	<i>gospodarka rozwoju zrównoważonego</i>

Na konieczność zmian specjalizacji zwracali uwagę władze dziekańskie, ze względu na zmniejszające się zainteresowanie niektórymi specjalizacjami.

2. Zwiększenie liczby przedmiotów fakultatywnych (poza specjalizacjami).

Wprowadzenie większej liczby przedmiotów do wyboru było postulowane przez studentów. Było to również wpisane w dążenie władz wydziału do różnicowania oferty programowej, szczególnie o takie zajęcia, które mieszczą w nurcie badań ekonomii czy finansów, ale też mają interdyscyplinarny charakter. W nowym programie zaproponowano zmniejszenie liczby godzin przewidzianych na moduły specjalizacyjne w programie studiów II stopnia z 180 do 150 godzin, a jednocześnie wprowadzenie przedmiotów do wyboru w innych modułach.

Moduł Przedmioty kierunkowe (do wyboru):	
<i>ekonomia heterodoksyjna</i>	<i>finanse behawioralne</i>
<i>finanse zrównoważone</i>	<i>finanse niekonwencjonalne</i>
<i>finanse międzynarodowe</i>	<i>polityka kursów walutowych</i>
Przedmiot w języku obcym z oferty przedstawianej corocznie przez Dziekana WEiF.	

3. Zwiększenie stopnia internacjonalizacji kształcenia

W programie studiów II stopnia wprowadzono obowiązkowy przedmiot w języku obcym na ostatnim roku studiów, który studenci wybierać będą z oferty przedstawianej w każdym roku przez Dziekana Wydziału Ekonomii i Finansów UwB. Wprowadzenie takiego przedmiotu było efektem konsultacji, które zespół przeprowadził z Koordynatorami Programu Erasmus+. Intencją zmian było rozszerzenie oferty przedmiotów poza te, które prowadzone są w ramach podstawowego programu kształcenia. Zwiększenie stopnia internacjonalizacji wpisuje się w Strategię Rozwoju Wydziału Ekonomii i Finansów UwB.

Prace koncepcyjne nad nowym programem studiów (wprowadzanym od roku 2023/2024) obejmowały analizę aktualnych potrzeb rynku pracy oraz oczekiwań studentów i innych interesariuszy, co do

koniecznej wiedzy, przyszłych umiejętności i kompetencji niezbędnych do wejścia absolwentów na rynek pracy. W tym celu przeprowadzono szerokie konsultacje, w ramach których zbadano oczekiwania interesariuszy. Z działań, które Kierunkowy Zespół Dydaktyczny podjął wymienić należy:

- konsultacje z władzami Wydziału,
- analizę „Strategii Uniwersytetu w Białymstoku na lata 2022-2030” oraz „Strategii Rozwoju Wydziału Ekonomii i Finansów do 2030”.
- zasięgnięcie opinii Wydziałowej Rady Konsultacyjnej,
- zasięgnięcie opinii Rady Samorządu Studenckiego WEiF,
- przeprowadzenie ankiety wśród studentów III roku I stopnia oraz studentów II roku II stopnia,
- konsultacje z kierownikami Katedr i Zakładów oraz pracownikami badawczo-dydaktycznymi Wydziału,
- rozmowy z koordynatorami Programu Erasmus+,
- analizę sprawozdań Wydziałowego Zespołu ds. jakości kształcenia,
- analizę zaleceń PKA zawartych w Uchwale Nr 3/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie oceny programowej na kierunku ekonomia prowadzonym na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim,
- analizę programów kształcenia uczelni i wydziałów ekonomicznych w Polsce takich jak: WNE UW, SGH, UE we Wrocławiu, UE w Krakowie, WZiKS UJ oraz uczelni zagranicznych: London School of Economics and Political Science (UK) czy Polytechnic Institute of Setúbal.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia. Są to oceny programowe Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Uwagi i rekomendacje formułowane przez zespoły wizytujące PKA i oceniające poszczególne kierunki (kierunek ekonomia: 2-3 czerwca 2017 r.; kierunek MSG 16-17 listopada 2020 r.) są szczegółowo analizowane i uwzględniane w procesie doskonalenia programów kształcenia oraz podwyższania jakości kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

brak

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uczelni zostały formalnie przyjęte oraz wdrożone procedury związane z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Wyznaczone zostały osoby i gremia sprawujące nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem studiów ekonomia, określone zostały w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności tych osób i zespołów. Przeprowadzona aktualizacja programu studiów jest wynikiem dążenia Wydziału Ekonomii i Finansów do stałego podnoszenia jakości kształcenia i dostosowania programu do zmian rynku pracy i oczekiwań interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego. Zaproponowany program studiów pozostaje w ścisłym związku z badaniami naukowymi realizowanymi przez pracowników badawczo-dydaktycznych zatrudnionych na Wydziale Ekonomii i Finansów UWB. System zapewniania jakości

kształcenia ukierunkowany jest na ocenę realizacji osiągania efektów uczenia się i doskonalenie programu studiów, a także podnoszenie jakości nauczania. Jakość kształcenia na kierunku podlega systematycznej walidacji. Skuteczność podejmowanych działań ocenia się jako wysoką.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Przewodniczący zespołu oceniającego

Dr hab. Wiesław Ciechomski

5. Załączniki: